

Uwaga na nowy schemat oszustów »9

Pracownie dla osób z autyzmem »11

Czy powstanie antyliberalny front socjaldemokratów i „chłopów”? »12-13

Pielęgniarki i położne będą mogły wystawiać zwolnienia lekarskie »26

Gitanas Nausėda zwyciężył w II turze. Najlepszy wynik uzyskał w rejonie sołecznickim

Gitanas Nausėda został wybrany na kolejną kadencję. Prezydent oświadczył, że w obecnej sytuacji geopolitycznej kolejne pięć lat w fotelu prezydenckim na pewno nie będą łatwym okresem. Zapowiedział również swoje pierwsze kroki i zasugerował, że nastąpią pewne zmiany, być może nawet w rządzie. »6-7

Zapowiadana rewizja formuły obliczania emerytur »8

Ochrona decydentów na Litwie to wyzwanie »14-15

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 260 84 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt)

Zastępcy red. nacz.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczewski,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwilenski.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: Vš „Kurier Wilenski“
Druk: Vš „Vilnijos žodis“

Nakład: 2500 egz.
Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023-2024.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Aleksander Borowik

Rosja napiera na kolejne ukraińskie terytoria, ponosząc przy tym rekordowo wysokie straty. Jednocześnie do kontynuowania ofensywy potrzebna jej jest duża liczba rąk do walki.

Putin znów wabi obietnicami i wysokimi pensjami. Do tego dochodzą szantaż, groźby i stosowanie przemocy, by zmusić do wstąpienia do armii. Rosja prawdopodobnie będzie nadal stosować różne taktyki przymusu, aby wzmocnić swoją siłę militarną w Ukrainie. Strategia ta okazała się skuteczna w zapewnianiu ciągłego dopływu świeżych rekrutów na linię frontu przez ostatnie dwa lata. Formalne ogłoszenie mobilizacji jest mało prawdopodobne po tym, jak „częściowa” mobilizacja rezerwistów jesienią 2022 r., wywołała protesty i masowy exodus mężczyzn kwalifikujących się do poboru.

IMIGRANCY IDĄ TEŻ

W ciągu pierwszych kilku miesięcy „częściowej” mobilizacji, ministerstwo obrony w dużej mierze opierało się na rekrutacji skazanych (którym obiecano ulaskawienie i wysokie pensje w zamian za służbę) oraz na nakłania-

Komentarz dnia

Upił się i... na front!

niu byłych pracowników migrujących, którzy niedawno uzyskali rosyjskie obywatelstwo, do podpisywania kontraktów wojskowych. Od tego czasu ministerstwo obrony skupiło się na mężczyznach przechodzących obowiązkowe szkolenie wojskowe, mimo że rosyjskie prawo zabrania wysyłania tych poborowych do stref walk.

ZACHĘTA — 2 TYS. EURO

Andrej Łażiew, pochodzący z Republiki Karelii, doznał śmiertelnego urazu głowy. Jego rodzina utrzymuje, że ich syn został dotkliwie pobity, ponieważ odmówił podpisania kontraktu wojskowego.

Rosyjskim ochotnikom wojskowym obiecuje się miesięczną pensję w wysokości 200 tys. rubli (ponad 2 tys. euro) — co najmniej trzykrotnie wyższą niż średnia krajowa. Jest coraz więcej osób, które decydują się na podpisanie kontraktu pod wpływem chwilowego impulsu, jak to było z pewnym mężczyzną spod Irkucka, który pokłócił się z żoną i pijany poszedł podpisać umowę, by zrobić jej na złość.

DOSZŁA BROŃ Z USA

Żołnierze Putina w ciągu trzech dni zdobyli osiem wioszek w okolicach Charkowa. Jednak obecnie tkwią

w martwym punkcie. Nie są w stanie podbić kolejnych miejscowości, a operacja nie jest tak skuteczna, jak chciał tego Kreml. Wszystko dlatego, że do Ukraińców w końcu dotarła długo oczekiwana broń z USA.

ARESZT GENERAŁA

Tymczasem idą czystki w szeregach dowództwa rosyjskiego. Były dowódca 58. Armii Ogólnowojskowej, gen. Iwan Popow, miał sprzedać około 2 tys. ton wyrobów metalowych, które miały być wykorzystane do budowy rosyjskich fortyfikacji. Straty wyceniono na ponad 100 mln rubli, czyli 1,027 mln euro. Jeśli zostanie uznany za winnego, Popowowi grozi do 10 lat więzienia.

UKRAINA ZMUSZONA PÓJŚĆ W ŚLADY ROSJAN

Kijów przyjął ustawę mającą na celu zwiększenie liczby żołnierzy zdyscyplinowanych w wojnie z napierającą Rosją. Nowe przepisy zezwalają na warunkowe zwolnienie więźniów, ale muszą oni odbyć służbę wojskową na ściśle określonych warunkach. Armie Ukrainy może zasilić nawet 20 tys. skazańców. Z amnestii nie mogą jednak skorzystać skazani za zabójstwo, korupcję czy inną formę przestępstw przeciw bezpieczeństwu Ukrainy. ■

KURIER
WILEŃSKI

Dotrzyj do naszych Czytelników!

DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ

Wilno, Birbynių 4A, 2 piętro, gabinet 12, tel./faks. 85 260 84 44,
e-mail: reklama@kurierwilenski.lt;

Zapraszamy w godz. 8:00-16:30 (w dni pracy)

■ W sobotę 25 maja Kowno hucznie obchodziło swoje 616. urodziny Fot. Josvydas Elinskas, ELTA

Lodownia Republiki Pawłowskiej otwarta do zwiedzenia

W dawnej lodowni na terenie XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej Pawłowskiej powstała ekspozycja muzealna prezentująca historię tego unikatowego państwa w państwie.

Lodownia została odrestaurowana staraniami samorządu rejonu solecznickiego oraz środkiem Państwowego Programu Ochrony Dziedzictwa. Uroczyste otwarcie obiektu odbyło się 24 maja.

W wydarzeniu wzięli udział mer rejonu solecznickiego Zdzisław Palewicz, Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej Konstanty Radziwiłł, dyrektor Instytutu Polskiego w Wilnie Dorota Mamaj, proboszcz parafii turgielskiej Raimundas Macidulskas oraz proboszcz parafii solecznickiej Ruslan Wilkiel, starosta gminy turgielskiej Edward Tyszkiewicz, inni dostojni goście.

Tytułem wstępu mer Zdzisław Palewicz przytoczył najważniejsze daty i refleksje, związane z powstaniem Republiki Pawłowskiej i działalnością ks. Pawła Ksawerego Brzostowskiego. Zaznaczył, że podstawą uwagi założyciela mini państwa był człowiek, do którego ustosunkowywał się z ogromnym szacunkiem, którego kształcił i rozwijał.

„Uważamy, że wszystko to, co było do nas jest tak samo ważne, to co robimy dziś. Bez pamięci o przodkach i ich dokonaniach buduje się na piasku, a nie na fundamencie. Krok po kroku tę pamięć odbudowujemy. W dosłownym znaczeniu tego słowa, co widać na przykładzie Republiki

Pawłowskiej” — powiedział Zdzisław Palewicz.

Lodownia — choć mocno zniszczona — była najlepiej zachowanym obiektem Republiki Pawłowskiej. Prace renowacyjne obiektu trwały od 2017 roku. Wzmocniono fundamenty, ściany i konstrukcje dachu, odbudowano dach i schody. Odtworzony został też trzymetrowy dół, w którym niegdyś umieszczano bryły lodu — dzięki temu nawet latem w lodowni można było przechowywać zapasy żywności.

Republika Pawłowska jest bodajże najciekawszym i najczęściej przez turystów odwiedzanym obiektem turystycznym w rejonie solecznickim. ■

salcininkai.lt

Imieniny

28 maja

Augustyna, Emilia, Germana, Heladii, Ignacego, Jaromira, Justa, Lucjusza, Wiktora, Wilhelma, Wolrada

29 maja

Aleksandra, Andrzeja, Bogusława, Piotra, Magdaleny, Urszuli, Maksymina, Stefana, Rajmunda, Wilhelma

Cytat dnia

„Największym problemem (...) jest nasz strach, to że obawiamy się tego, co Rosja może myśleć, jak Rosja może zareagować, co Rosja może zrobić. Ten nasz strach działa jak zaproszenie. Nie tylko jako zaproszenie do tego, żeby działać bardziej zdecydowanie na Ukrainie poprzez okropne ataki na obiekty cywilne, by niszczyć supermarkety, zabijać dzieci, kobiety i niewinnych ludzi, ale także zaproszenie, by działać w naszych krajach” — powiedział szef litewskiej dyplomacji Gabrielius Landsbergis.

Liczba dnia

10 000

bomb kierowanych użyła w tym roku Rosja przeciwko Ukrainie. Rosja zazwyczaj używa zrzuconych z samolotów i naprowadzanych laserowo bomb KAB o masie od 250 do 1 500 kg przeciwko celom wojskowym i cywilnym.

PREZYDENT Krytyka chaosu w reformach

Prezydent Gitanas Nausėda powiedział, że obecne reformy powinny być lepiej przemyślane. Chciałby, żeby miały jasne cele i nie było zbyt wielu na raz. Prezydent Nausėda zauważył, że reformy w oświacie nie zawsze przebiegają pomyślnie, co odczuwają dotkliwie uczniowie. Egzaminami pośrednie, przeprowadzone na wiosnę i ich forma wywołały niezadowolenie. Ministerstwem Oświaty, Nauki i Sportu tymczasowo kieruje Monika Navickienė. Poprzedni minister, Gintautas Jakštas, podał się wcześniej do dymisji. Jak tłumaczył, przyczyną takiego kroku był brak współpracy z rządem.

PREZYDENT Tajwańska misja a stosunki z Chinami

Prezydent Gitanas Nausėda powiedział, że zmiana nazwy tajwańskiej misji nie wpłynie zasadniczo na stosunki z Chinami. Podczas konferencji prasowej w Wilnie Nausėda stwierdził, że nie jest to kwestia priorytetowa i zamierza skoncentrować się na innych zagadnieniach polityki zagranicznej. Przyznał również, że relacje z Chinami są takie, jakie są, i nie spodziewa się, że zmiana nazwy misji wpłynie na ich istotę. Wcześniej Nausėda wyraził potrzebę zmiany nazwy misji, ale teraz uważa to za mniej istotne.

DYPLOMACJA Nowy ambasador Litwy przy OECD

Rolandas Kriščiūnas, pierwszy wicekanclerz rządu, został nominowany na ambasadora Litwy przy OECD (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju). Projekt decyzji rządu przewiduje, że Kriščiūnas rozpocznie pracę w Paryżu, gdzie mieści się stała misja Litwy przy OECD, 26 sierpnia. Obecnie Kriščiūnas pełni funkcję pierwszego wicekanclerza rządu. Karierę rozpoczynał w Ministerstwie

Spraw Zagranicznych, gdzie był m. in. wiceministrem. Lina Vittrakienė jest obecnie ambasadorem przy OECD. Litwa przystąpiła do organizacji w 2018 roku.

WIZYTA Landsbergis na spotkaniu z ministrami UE

Minister spraw zagranicznych Litwy Gabrielius Landsbergis uczestniczył w poniedziałek 27 maja w spotkaniu Rady Ministrów Spraw Zagranicznych Unii Europejskiej (UE) w Brukseli. Głównym tematem rozmów było omówienie sytuacji na Ukrainie, Gruzji oraz na Bliskim Wschodzie. Ukraiński minister spraw zagranicznych Dmytro Kułeba przedstawił aktualną sytuację na Ukrainie. Ministrowie omówili również kwestie związane z pomocą wojskową ze strony UE, zobowiązania dotyczące bezpieczeństwa Ukrainy, nowe sankcje wobec Rosji i Białorusi oraz wykorzystanie zamrożonych rosyjskich aktywów. Rada została również poinformowana o ostatnich wydarzeniach w Gruzji, w Wenezueli i na Bliskim Wschodzie. Przed posiedzeniem Rady ministrowie mieli spotkanie z dyrektorem generalnym Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, Rafaelem Grossem.

PARTIE Landsbergis: Šimonytė może być jedyneką konserwatystów

Premier Ingrida Šimonytė może ponownie stać na czele listy konserwatystów w październikowych wyborach parlamentarnych, pomimo porażki w drugiej turze

wyborów prezydenckich — powiedział Gabrielius Landsbergis. Lider konserwatystów, stwierdził, że wynik pierwszej tury wyborów prezydenckich sprawił, iż Šimonytė cieszy się dużym zaufaniem wyborców. Landsbergis jest przekonany, że premier będzie w stanie kontynuować swoją pracę jako liderka partii i poprowadzić listę w wyborach do Sejmu. Ostateczną decyzję w tej sprawie podejmie społeczność partyjna podczas dyskusji w przyszłym tygodniu. Sama Šimonytė nie skomentowała jeszcze tego pomysłu

NAUKA Asteroidy nazwano nazwiskami rektorów UW

Międzynarodowa Unia Astronomiczna nadała dwóm asteroidom nazwy rektorów Uniwersytetu Wileńskiego. Planetoidy nazwano „Poczobutt” i „Dziewulski” na cześć rektorów i astronomów Marcina Poczobutta i Władysława Dziewulskiego — poinformował Uniwersytet Wileński. Asteroida nazwana imieniem Poczobutta została odkryta w październiku 2004 roku i ma orbitę wokół Słońca trwającą około półtora roku. Natomiast małe ciało niebieskie nazwane imieniem Dziewulskiego zostało odkryte we wrześniu 2006 roku i ma orbitę trwającą prawie pół dekady. Obie planetoidy zostały odkryte w Obserwatorium Astronomicznym w Molatach przez astronomów Uniwersytetu Wileńskiego.

GOSPODARKA „Independence” po naprawie znów w Kłajpedzie

Terminalowiec LNG „Independence” powrócił do portu w Kłajpedzie po miesięcznym przegładzie i naprawie w Danii. Statek wpłynął do portu w niedzielę 26 maja około godziny 16:00 i zmierzał w kierunku swojego stałego miejsca postoju w terminalu LNG. Operator terminalu LNG w Kłajpedzie, KN Energies, poinformował, że naprawa została przeprowadzona poza Kłajpedą, ponieważ port nie posiada odpowiednich możliwości do takich prac.

Przegląd Independence obejmował odnowienie powłoki kadłuba oraz inne prace konserwacyjne. KN Energies planuje również odsłonić na statku specjalny symbol poświęcony niezależności energetycznej kraju.

INCYDENT Aresztowano mężczyznę za dewastację pomnika

Przed ambasadą Białorusi w Wilnie w niedzielę 26 maja aresztowano mężczyznę za dewastację pomnika więźniów politycznych. Zatrzymanie miało miejsce po tym, jak mężczyzna kopiąc portrety więźniów politycznych i znicze, niszczył symboliczny pomnik. Według relacji świadków, kobieta zauważyła młodego mężczyznę, który kopał znicze i portrety. Incydent został opisany na Facebooku, a zdjęcie mężczyzny kłócącego się z ochroniarzem przed murami ambasady zostało udostępnione. Po interwencji policji, mężczyznę zabrano na komisariat.

GRUZJA Wezwanie z Litwy do pozostania na ścieżce euroatlantyckiej

Litewscy przywódcy wyrazili poparcie dla aspiracji Gruzji do integracji europejskiej. Prezydent Gitanas Nausėda powiedział, że Litwa wspiera wysiłki kraju na rzecz mobilizacji społeczeństwa obywatelskiego i podkreślił, że wola narodu nie powinna zostać zignorowana. Premier Ingrida Šimonytė apelowała do przywódców kraju o realizację woli narodu zapisanej w konstytucji. Przewodnicząca Sejmu Viktorija Čmilytė-Nielis potępiła przyjęcie kontrowersyjnej ustawy o zagra-

nicznych wpływach i wyraziła wsparcie dla mieszkańców Gruzji w ich walce o wolność słowa i europejską przyszłość kraju.

KULTURA Zakończył się festiwal „Wiosna Poezji”

Wileński festiwal poetycki „Wiosna Poezji” zakończył się w niedzielę 26 maja ceremonią zamknięcia, która odbyła się w ratuszu. Podczas wydarzenia laureatem został ogłoszony Vytautas Kazėla, poeta i publicysta, nagrodzony za tomik wierszy „Neatsimerk, Viešpatie” (pol. Nie otwieraj oczu, Boże). Festiwal rozpoczął się 12 maja i trwał do niedzieli. W czasie tego wydarzenia odbyło się łącznie 136 różnych spotkań poetyckich na terenie Litwy, Polski, Szwajcarii i USA. Dodatkowo dzięki technologii online możliwe było spotkanie poetów z Danii, USA, Wielkiej Brytanii, Meksyku, Niemiec, Estonii, Łotwy, Polski, Japonii, Ukrainy, Francji, Rumunii i Słowenii. Czytania poezji miały miejsce w różnych miejscach, takich jak biblioteki, dziedzińce, skwery, parki, sale gimnastyczne, galerie oraz miejsca związane z życiem poetów litewskich.

ROSJA Nowe czasopismo edukowania wojskowych

Główny Dyktoriat Polityczny ministerstwa obrony Rosji wydał 22 maja nowe czasopismo, zatytułowane „Politruk”, które ma pomóc instruktorom politycznym w siłach zbrojnych w politycznej edukacji żołnierzy — przekazało w poniedziałek brytyjskie ministerstwo obrony. Jak zwrócono uwagę w codziennej aktualizacji wywiadowczej, artykuł otwierający autorstwa wiceministra obrony, generała pułkownika Wiktora Goriemykina, który kieruje Głównym Dyktoriatem Politycznym sił zbrojnych,

jasno wskazuje, że nowe czasopismo mocno się odwołuje do dziedzictwa wojskowych publikacji z czasów sowieckich, mających na celu edukację polityczną żołnierzy. W aktualizacji dodano, że Główny Dyktoriat Polityczny został powołany w ministerstwie obrony w 2018 r., gdyż uznano wówczas, że jest potrzeba przywrócenia edukacji politycznej w siłach zbrojnych. Gen. płk Goriemykin cytuje słowa Stalina na temat znaczenia politycznej edukacji żołnierzy i konieczności tego, by śmiertelnie nienawidzili wrogów. Czasopismo podkreśla, że wróg na Ukrainie dziś jest tym samym wrogiem, jak ten, z którym walczył Związek Sowiecki, czyli naziszi. Zamieszczona mapa Ukrainy jest użyta do wsparcia tych argumentów, do podawania w wątpliwość autentyczności ukraińskiej państwowości, a tym samym do usprawiedliwiania inwazji.

PRAWO Zakaz posiadania broni na Litwie dla obywateli Rosji i Białorusi

Posiadacze broni na Litwie z obywatelstwem rosyjskim i białoruskim mają teraz cofnięte wszystkie swoje pozwolenia na posiadanie broni, wynika z komunikatu Departamentu Policji. Ponad 294 obywatele Rosji i 46 obywateli Białorusi posiadało pozwolenia na przechowywanie lub noszenie broni do momentu wprowadzenia zakazu. Tylko dwóm osobom nie odebrano jeszcze broni. Departament planuje odebrać broń od tych osób po ich powrocie na Litwę. Większość właścicieli broni, którzy już stracili swoje pozwolenia, zdecydowało się na jej dobrowolną sprzedaż lub przekazanie policji przed kwietniem br.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, PAP, mat. pras., inf. wł.; Fot. Dainius Labutis, ELTA; EPA-ELTA
alicia.klonowska@kurierwilenski.lt

Gitanas Nausėda zwyciężył w II turze. Najlepszy wynik uzyskał w rejonie sołecznickim

W minioną niedzielę odbyła się II tura wyborów prezydenckich, w której rywalizowali obecny prezydent Gitanas Nausėda oraz szefowa rządu Ingrida Šimonytė. Bezapelacyjnym zwycięzcą został Nausėda, który zdobył prawie 75 proc. głosów. Premier zdobyła trochę ponad 24 proc. Nausėda zwyciężył we wszystkich samorządach. Najlepszy wynik uzyskał w rejonie sołecznickim, zdobywając 94,7 proc. głosów. Rejon wileński również głosował na obecnego prezydenta. Tutaj Nausėda otrzymał ponad 75 proc. głosów. W rejonie wisagińskim zwycięzca zdobył poparcie 88 proc. głosujących. Najmniej głosów na obecnego prezydenta oddano w Wilnie — 55,93 proc., Neryndze — 56,60 oraz Kownie — 69,97.

„Następna kadencja — być może zabrmi to banalnie — ale też nie będzie łatwa” — oświadczył prezydent

SYTUACJA GEOPOLITYCZNA

Zwycięzca II tury, podczas konferencji prasowej, podziękował mieszkańcom za zaufanie. „Cieszę się z wyniku. Działalność polityczna jest skierowana na wynik i polityk, który nie chce być wybranym, albo nie chce być wybrany na drugą kadencję, to nie bardzo wiadomo, co robi w polityce. Włożyliśmy cały swój wysiłek, osobiście dokonałem wszystkiego, aby wynik był pozytywny” — powiedział dziennikarzom Gitanas Nausėda.

Prezydent zaznaczył, że poprzednia kadencja nie należała do lekkich. „Następna kadencja — być może zabrmi to banalnie — ale też nie będzie łatwa. Bardzo uważnie obserwuję wydarzenia na świecie. Widzę, że obecna sytuacja geopolityczna pozostanie skomplikowana” — oświadczył.

GRATULACJE Z POLSKI I UKRAINY

Prezydent Polski Andrzej Duda pogratulował Gitanasowi Nausėdzie zwycięstwa w wyborach za pośrednictwem platformy X (dawniej Twitter). Zamieścił wpis w jęz.

litewskim. „Pozdrawiam swego przyjaciela Gitanasę Nausėdę z okazji zwycięstwa w wyborach prezydenckich na Litwie! Cieszę się, że będziemy mogli kontynuować naszą wspaniałą współpracę” — napisał Andrzej Duda.

Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zelenski również był jednym z pierwszych, spośród światowych przywódców, który pogratulował zwycięstwa. „Szanowny Gitanasie Nausėdo, gratuluję zwycięstwa. W ciągu tych ostatnich ciężkich lat, w dzień i w noc, zawsze byliście z nami. Bardzo cenię waszą serdeczną pomoc Ukrainie. Jestem pewien, że współpracując zapewnimy wolność, pokój i bezpieczeństwo Ukrainie, krajom bałtyckich i całej Europie” — napisał w sieciach społecznościowych ukraiński prezydent.

REALIZACJA POSTAWIONYCH CELÓW

Ingrida Šimonytė oświadczyła, że dla niej najważniejsze jest poparcie osób, które oddały na niej swój głos. „Tak samo, jak w roku 2019, świat nie przewrócił się do góry nogami. W pewnym sensie, jesteśmy w tym samym miejscu,

w którym byliśmy do wyborczych batalii. Prezydent został ponownie wybrany, za co mu winszujemy. Chciałabym podziękować tym ludziom, którzy wyrazili mi swoje zaufanie w I i II turze” — oświadczyła premier na konferencji prasowej.

Prezes konserwatystów Gabrielius Landsbergis, komentując wynik II tury, oświadczył, że wszystkie postawione cele udało się zrealizować. „Sam wynik nie jest żadną niespodzianką. Sądzę, że po I turze bardzo jasno określiliśmy cele naszej partii: konsolidacja wyborców, podanie alternatywy, pozwolić wyborcom dokonać wyboru spośród prozachodnich kandydatów. To udało się zrobić” — oświadczył dla LRT szef litewskiej dyplomacji.

Dziennikarze zapytali Šimonytė, czy po pięciu latach ponownie spróbuje swych sił w wyścigu prezydenckim. „Nie chciałabym planować w tak dużej perspektywie. Dlatego nie powiem ani tak, ani nie. Czasami bywa, że powiem jedno, a okoliczności są absolutnie inne, a to właśnie okoliczności dyktują decyzję. Aby tak się nie stało po raz kolejny, to wstrzymam się z prognozami” — powiedziała premier.

6.>>

W październiku odbędą się wybory do Sejmu. Szefowa rządu oświadczyła, że jednym z priorytetów będzie znalezienie rozwiązania w kwestii dodatkowego finansowania na obronę.

ZMIANA RZĄDU

Zgodnie z litewskim ustawodawstwem po zaprzysiężeniu prezydenta rząd podaje się do dymisji. Sejm ponownie będzie musiał głosować w sprawie nowego premiera, którego będzie musiał zatwierdzić prezydent. Premier poinformowała media, że na razie nie wie, czy w lipcu zajdą zmiany personalne w rządzie. „Chciałabym przypomnieć, że rząd jest koalicyjny. To nie jest rząd Związku Ojczyzny. Koalicja składa się trzech partii. Generalnie wszystkie te decyzje nie są tylko decyzjami moimi i prezydenta, ale to są decyzje, które będą podjęte w obrębie koalicji” — powiedziała Ingrida Šimonytė.

Gitanas Nausėda ze swej strony nie wykluczył, że po zaprzysiężeniu zostaną dokonane zmiany w rządzie. „Sądzę, że naprawdę musimy krytycznie spojrzeć na skład rządu. Tak naprawdę, ten krytyczny ogląd jest widoczny każ-

„Chciałabym podziękować tym ludziom, którzy wyrazili mi swoje poparcie” — powiedziała Ingrida Šimonytė

dego dnia. Nawet dzisiaj, jeśli zapytamy ludzi, jak oceniają pracę jednego lub drugiego ministra, spora część powie wiele ostrych słów. Zwłaszcza względem konkretnych ministrów” — zaznaczył prezydent.

Głowa państwa nie chciał wymienić szefów resortów z imienia i nazwiska. „W głowie mam konkretne nazwiska. Dzisiaj jednak nie będę o nich mówił, bo to nie należy do aktualności dnia dzisiejszego. To jest po prostu teza, któ-

wą postawiłem przed wyborami i nadal jej się trzymam” — wytłumaczył Nausėda.

W II turze zagłosowało 49,15 proc. osób mających czynne prawo wyborcze. Przed pięcioma laty — gdzie również spotkali się ci sami kandydaci — frekwencja była wyższa, na poziomie 53 proc. Wówczas Nausėda zdobył 65, 68 proc., a Šimonytė — 33, 04 proc. ■

Opr. Antoni Radczenko
Fot. Dainius Labutis, ELTA

■ W Wilnie przy pałacu prezydenckim można było śledzić przebieg wyborów z telebimów Fot. Andrius Ufartas, ELTA

Dziś wyprzedzamy jedynie RPA. Czy wzrosną emerytury na Litwie?

Anna Pieszko

Średnia emerytura na Litwie stanowi obecnie 44 proc. przeciętnego wynagrodzenia krajowego i wynosi 596,2 euro. Niestety, pod względem wysokości emerytur Litwa pozostaje na szarym końcu w Europie.

LITWA NA KOŃCU TABELI

Stosunek przeciętnej emerytury do przeciętnego wynagrodzenia nazywany jest również stopą zastąpienia dochodu. Ten współczynnik pozwala zrozumieć, jaką część wynagrodzenia dana osoba otrzyma na emeryturze w porównaniu z kwotą, którą otrzymywała pracując. Tak więc przeciętna emerytura na Litwie wyniosła zaledwie 0,33 średniego wynagrodzenia przed opodatkowaniem — wynika z danych Eurostatu za 2022 r. Wskaźnik Litwy jest najgorszy ze wszystkich krajów UE. Z danych Eurostatu wynika, że najwyższe emerytury są w Luksemburgu (0,89), Hiszpanii (0,76), Grecji (0,75) i Włoszech (0,75). W sąsiedniej Polsce ten współczynnik wynosi 0,61, w Estonii — 0,44, na Łotwie — 0,42. Z danych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) wynika, że na Litwie stopa zastąpienia netto po uwzględnieniu podatków i składek jest jeszcze niższa — 28,9 proc. Według tych danych Litwa pozostaje w tyle za wszystkimi krajami rozwiniętymi i wyprzedza jedynie Republikę Południowej Afryki.

POWSTANIE NOWA FORMUŁA OBLICZANIA EMERYTUR?

Minister Ochrony Socjalnej i Pracy zapowiada rewizję formuły obliczania emerytur. Jak mówi Monika Navickienė, w najbliższym czasie ma powstać grupa robocza złożona z ekspertów, polityków i specjalistów. „Należy wrócić do rewizji formuły i zobaczyć, czy możemy użyć więcej sprawiedliwości we wszystkich częściach stawek emerytalnych” — po-

wiedziała Navickienė w wywiadzie dla radia LRT.

Emerytura składa się obecnie z dwóch części — podstawowej, która zależy m.in. od stażu pracy, oraz indywidualnej — której wysokość oblicza się od wysokości podatków płaconych przez daną osobę w ciągu roku pracy. Obecnie przeciętna emerytura stanowi 44 proc. przeciętnego wynagrodzenia krajowego netto, czyli „do ręki”, a przy niezbędnym stażu pracy — 47 proc.

Ministerstwo Ochrony Socjalnej i Pracy zapowiada, że przeciętna emerytura w 2025 r. wyniesie 48 proc. przeciętnego wynagrodzenia, w 2026 r. — 51 proc., w 2027 r. — 53 proc., a ze stażem pracy już w 2025 r. przekroczy przeciętne wynagrodzenie do wysokości 51 proc. W 2026 i 2027 r. wskaźnik ten wyniesie odpowiednio 55 proc. i 58 proc. W 2026 r. wiek emerytalny dla kobiet i mężczyzn wyrówna się i wyniesie 65 lat.

ROZPIĘTOŚĆ EMERYTUR: OD 378 DO 2 TYS. EURO

Obecnie emerytury na Litwie pobiera 618 600 osób. Wysokość średniej emerytury w kraju wynosi 596,2 euro. Średnia emerytura

z minimalnym stażem pracy wynosi 636,7 euro, a w przypadku jego braku — 378,5 euro.

— Mój staż pracy wynosi 39,9 lat. Od dwóch lat jestem emerytką. Obecnie otrzymuję 580 euro emerytury — wyjaśnia wilmianka R. M. w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”. — Przy obecnych „europejskich” cenach na żywność i usługi wysokość emerytur wyraźnie nie nadąża za tymi cenami. Gdyby nie to, że pracując oszczędzałam i odkładałam, byłoby naprawdę krucho.

Jak poinformowała „Kurier Wileński” Lina Lankauskaitė, kierowniczka działu komunikacji Sodry, według danych z marca 2024 r. 87 osób otrzymało emeryturę w wysokości 2 000 euro i więcej. Średnio staż pracy tych osób wynosi 55,9 lat.

— Jeśli dana osoba przez całe życie otrzymywała wysokie wynagrodzenie i długo pracowała, to emerytura w tej wysokości jest możliwa. Jednak wśród osób otrzymujących emerytury tej wielkości jest wielu, którzy odroczyli wypłatę emerytury o 1-5 lat, zwiększając tym samym emeryturę o 8-40 proc. Minimalny okres odroczenia wynosi jeden rok, co daje 8 proc. zwiększenia emerytury — wyjaśnia Lina Lankauskaitė. ■

Na podst. BNS, inf. wł.

W 2026 r. wiek emerytalny dla kobiet i mężczyzn wyrówna się i wyniesie 65 lat
Fot. Marian Paluszkiwicz

Nie dać się oszukać przez „wybawców”: nowe schematy oszustów finansowych

Honorata Adamowicz

Choć w ostatnich latach dużo mówi się o metodach stosowanych przez oszustów w celu wyłudzenia pieniędzy, to przestępcy wciąż czują się pewnie i wymyślają coraz nowsze sposoby.

Ostatnio oszuści finansowi podszywają się pod pracowników banków lub innych instytucji i bezczelnie przyjeżdżają do domów po karty bankowe z PIN kodami.

MILIONOWE SZKODY

— W okresie styczeń-kwiecień 2024 r. policja wszczęła 1 668 postępowań przygotowawczych w sprawie oszustw, w porównaniu do 1 353 w analogicznym okresie 2023 r. Szkody wyrządzone w okresie styczeń-kwiecień 2024 r. wyniosły 2 366 537 euro, w porównaniu do 3 706 959 euro w analogicznym okresie 2023 r. — powiedziała w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Revita Janavičiūtė, rzeczniczka prasowa Departamentu Policji.

Linas Sadeckas, dyrektor ds. zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych Banku Luminor, powiedział, że obecnie odnotowuje się wzrost liczby ataków ze strony oszustów finansowych podszywających się pod pracowników banków lub innych instytucji.

— Dzwonią oni do ludzi i przekonują, że ich konta bankowe są wykorzystywane do celów przestępczych, a następnie, wyłudzają adres domowy danej osoby i przychodzą do domu, aby odebrać dane karty bankowej i dane logowania — opowiada Linas Sadeckas.

NOWY SCHEMAT

Specjalista opowiada o nowym schemacie oszustów. Jak mówi, oszuści zwykle mówią po rosyjsku i wykorzystują kilka scenariuszy. Przekonują, że konta bankowe lub inne konta danej osoby są wyko-

Ważne jest, aby pamiętać, że ani banki, ani policja nie mają prawa żądać i nie proszą o oddanie kart bankowych z kodami PIN **Fot. Marian Paluszkiwicz**

rzystywane przez przestępców lub informują osobę, że karta płatnicza straciła ważność i należy ją jak najszybciej odnowić. Presja jest wywierana na osobę, a oszuści starają się wyglądać na „wybawców”, aby zdobyć zaufanie potencjalnych ofiar, na przykład sugerując, że tylko użytkownik może pomóc w śledztwie, przekazując swoje poufne dane lub nawet gotówkę rzekomemu funkcjonariuszowi organów ścigania.

— Następnie oszuści proszą o podanie adresu zamieszkania i wysyłają fałszywych kurierów w celu odebrania kart płatniczych konsumentów wraz z kodami PIN. Po przybyciu oszustów do domu, mieszkańcy przekazują im swoją kartę bankową i PIN, a tydzień później, gdy nie otrzymują nowej karty płatniczej, dzwonią do banku z pytaniem, gdzie ona utknęła. W międzyczasie oszuści dokonują transakcji gotówkowych na wszystkie środki znajdujące się na koncie mieszkańca, a czasami wykorzystują konta innych ofiar do przelania nieuczciwie uzyskanych środków, które są również wypłacane za pomocą karty — tłu-

maczy dyrektor ds. zarządzania ryzykiem nadużyć finansowych Banku Luminor.

O CZYM NALEŻY PAMIĘTAĆ

Podobnie jak w przypadku każdego innego schematu oszustwa, ważne jest, aby pamiętać, że banki, policja lub inne organy nie mają prawa żądać i nie proszą o przesłanie kart z kodami PIN. Każdą sytuację budzącą choćby najmniejsze podejrzenia należy traktować krytycznie, nie wypełniać żadnych poleceń, informować bank o próbach wyłudzenia pieniędzy i kontaktować się z policją za pośrednictwem portalu ePolicija.lt, dzwoniąc pod numer 112 lub udając się na najbliższy posterunek policji. ■

Najbardziej popularne techniki oszustw:

1. Oszustwa telefoniczne;
2. Nieuczciwe nabycie zakupów (brak opłaty za towary);
3. Wyłudzenie pieniędzy pod przykrywką różnych platform inwestycyjnych.

Marek Kubiak – prezesem Wileńskiego Oddziału Miejskiego ZPL na trzecią kadencję

Waldemar Dowejko

Nie zabrakło także gości – prawie 170 zgromadzonych delegatów pozdrowił Ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł.

WYBRANO NOWE WŁADZE

O jubileuszu 35-lecia ZPL i sytuacji w związku, jak też o problemach i osiągnięciach Polaków na Litwie mówił europoseł oraz przewodniczący ZPL i AWPL-ZChR Waldemar Tomaszewski. Krytycznymi uwagami na temat dotychczasowej działalności i planami Oddziału m. Wilna podzielił się także wiceprezes ZPL Edward Trusewicz.

Następnie uczestnicy konferencji wybrali nowe władze. Jedynym kandydatem na prezesa okazał się dotychczasowy prezes Marek Kubiak, który jednogłośnie został utrzymany na tym stanowisku. Podziękował za okazane zaufanie i zgodził się pokierować oddziałem przez kolejną, trzecią kadencję.

NOWY ZESTAW WICEPREZESÓW

Zmienił się natomiast zestaw wiceprezesów: z dotychczasowego składu pozostała na tym stanowisku Krystyna Zimińska, radna AWPL-ZChR m. Wilna i wicedyrektor wileńskiego DKP oraz Janina Stupienko z Gimnazjum im. J. I. Kraszewskiego w Nowej Wilejce. Do tego grona dołączyli: Władysław Wojnicz – prezes Rady Wspólnot Narodowych Litwy, Wanda Krawczonok – prezes Oddziału Wileńskiego AWPL-ZChR oraz Wiesław Łapin z Koła Zespołu „Wilia” – z którym wiązana jest nadzieja na aktywizację młodzieży w Oddziale ZPL m. Wilna.

W Domu Kultury Polskiej w Wilnie odbyła się Konferencja Sprawozdawczo-Wyborcza Oddziału m. Wilna Związku Polaków na Litwie. Dotychczasowe władze oddziału przedstawiły swój dorobek w kadencji 2021–2024.

■ Marek Kubiak jednogłośnie został utrzymany na stanowisku prezesa

Komisja Rewizyjna pozostała w dotychczasowym składzie. Konferencja zatwierdziła też listę delegatów na zjazd Związku Polaków na Litwie, który się odbędzie

29 czerwca br. Wileński Oddział Miejski zrzesza ponad 1,5 tys. osób w 72 kołach.

wilnoteka.lt

Fot. Waldemar Dowejko

■ Uczestnicy Konferencji Sprawozdawczo-Wyborczej Oddziału m. Wilna Związku Polaków na Litwie wybrali nowe władze

Pracownie społeczne dla osób z autyzmem

Anna Pieszko

Celem jest jednak stworzenie takim osobom możliwości znalezienia odpowiedniego dla siebie zajęcia. W tym celu stowarzyszenie Vilniaus lietaus vaikai (pol. Wileńskie dzieci deszczu) organizuje pracownie społeczne, na które zapraszane są dorosłe osoby z autyzmem.

PRZYCZYNIĆ SIĘ DO DOBRA PUBLICZNEGO

— Odwiedziłam różne instytucje w Danii, które organizują pracownie socjalne, dbają o zatrudnienie osób ze spektrum autyzmu. Zafascynowała mnie postawa samego państwa, które wskazuje warunki działania. Uważa się, że każdy musi przyczynić się do dobra publicznego w taki sposób, w jaki potrafi. W istocie nawet osoba z największym zaburzeniem rozwojowym może, a nawet musi, przyczynić się do rozwoju społeczeństwa poprzez swoje działania. Dla osób z wyzwaniem dostosowywane są miejsca pracy, przydziela się im funkcję, którą mogą wykonywać, jest cały zespół ludzi organizujących ten rodzaj pracy. W ten sposób wszyscy mogą pracować — mówi Beata Veselienė, szefowa Vilniaus lietaus vaikai.

Jak podkreśla, celem organizacji SOVI jest zorganizowanie sensownego zatrudnienia dla osób ze spektrum autyzmu, zespołem Aspergera lub ADHD. Wszyscy instruktorzy są pedagogami socjalnymi albo specjalistami w określonych dziedzinach — i każdy ma niezbędną wiedzę na temat wyżej wymienionych syndromów, wie, jak najlepiej pracować z takimi osobami. Ich umiejętności są rozwijane praktycznie i w dłuższej perspektywie osoby te potrafią wykonywać określone zadania. Na przykład potrafią spakować

Niektóre osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu z powodzeniem odnajdują się na rynku pracy, ale pewien odsetek tych osób potrzebuje stałej pomocy i opieki.

Produkty, które powstają w pracowniach, znajdują swoich nabywców
Fot. Giedrius Matulaitis

osiem przedmiotów w zestawie do badania krwi lub wykonać część pracy przy szyciu rękawic kuchennych itp.

— Organizujemy pracownie, w których powstają np. mydła i świece. Staramy się odkrywać i wykorzystywać mocne strony takich osób, aby były to naprawdę umiejętności pracy i tworzenia produktu, a nie imitacji pracy. Cieszy nie tylko to, że dorosłe osoby z autyzmem mogą znaleźć zajęcie w naszych pracowniach, ale także to, że nasze produkty są kupowane — nie z litości, ale także dlatego, że są naprawdę dobre — mówi Beata Veselienė.

PRACOWNIE SOCJALNE

— Osoby z autyzmem, które ukończyły 18 lat, mogą się zgłosić do pracowni socjalnych w Wilnie. Przychodzą dwudziestolatkowie, trzydziestolatkowie, a nawet starsi. Przede wszystkim rozmawiamy, oceniamy umiejętności, trudności i możliwości oraz odpowiednio dostosowujemy zadania. Jedna

osoba będzie w stanie zrobić świecę od początku do końca, inna może wykonać dekorację. Ale to też dobrze, ważne jest, aby każdy odkrył swoją funkcję i zadanie, które chętnie wykonuje z pozytywnym wynikiem — uważa Veselienė.

Do pracowni można przychodzić codziennie, a harmonogram można ustalić. Po rozwinięciu pewnych umiejętności osoby ze spektrum autyzmu będą już mogły próbować ubiegać się o prawdziwą pracę.

Jak informuje „Kurier Wileński”, Agnė Bykova, kierowniczka ds. komunikacji Stowarzyszenia Vilniaus lietaus vaikai, pracownie działają w Centrum Dziennym Stowarzyszenia Vilniaus lietaus vaikai, przy ul. Palydovo 29A.

— W ramach projektu wypłacane jest również w formie symbolicznego stypendium (50 euro) wynagrodzenie, ale należy podkreślić, że pracownice są ważne nie tyle ze względu na wynagrodzenie, ale z powodu zapewnienia upodmiotowienia, rozwijania umiejętności osób z autyzmem — zaznacza Agnė Bykova. ■

Na podst. inf. wł., mat. prasowych

Czy powstanie antyliberalny front socjaldemokratów i „chłopów”?

Antoni Radczenko

Socjaldemokraci na razie sceptycznie ocenili pomysł „chłopów”. Andrzej Pukszo nie wyklucza, że po jesiennych wyborach Karbauskis może współtworzyć koalicję rządzącą.

Rok 2024 na Litwie jest rokiem potrójnych wyborów. W niedzielę zakończyła się II tura wyborów prezydenckich. W czerwcu odbędą się wybory do Parlamentu Europejskiego. Natomiast w październiku czekają nas wybory do Sejmu. Jeszcze w trakcie kampanii prezydenckiej poszczególni politycy zaczęli snuć wizje dotyczące przyszłej koalicji rządzącej i nowego rządu. Przykładowo Gitanas Nausėda, w rozmowie z agencją informacyjną ELTA, zasugerował, że widziałby na czele rządu liderkę socjaldemokratów. „To stanowisko mogą objąć również inne osoby. Tym niemniej, jeśli dla tej partii wybory będą pomyślne, to na pewno namawiałbym Viliję Blinkevičiūtę, aby stanęła na czele tej ważnej i odpowiedzialnej instytucji” — oświadczył prezydent.

PROPOZYCJA KARBAUSKISA

Były też inne próby zawarcia przedwyborczych sojuszy międzypartyjnych. Lider „chłopów”, Ramūnas Karbauskis, zaproponował socjaldemokratom współpracę podczas wyborów do Sejmu. Polityk zaproponował w II turze nawzajem wspierać własnych kandydatów w okręgach jednomandatowych. „Teraz mamy do czynienia z poważną kwestią — i to być może jest sygnał dla socjaldemokratów — chyba zbyt mało ze sobą rozmawiamy o tym, że trzeba myśleć o tym, dołożyć wszelkich starań, aby nie dać zwyciężyć liberałom w II turze” — oświadczył lider partii.

Ramūnas Karbauskis zaproponował socjaldemokratom układ przedwyborczy, aby nie dopuścić do wygranej liberałów.

Ramūnas Karbauskis zaproponował socjaldemokratom współpracę, aby nie dopuścić do wygranej liberałów **Fot. Dainius Labutis, ELTA**

Socjaldemokraci podeszli z rezerwą do propozycji Karbauskisa. Poseł Gintautas Paluckas oświadczył, że do wyborów jest jeszcze sporo czasu, dlatego zbyt wcześnie na zawieranie sojuszów politycznych w kampanii parlamentarnej. „Trzeźwo oceniamy zaproszenie do rozmowy. Nie trzeba jednak stawiać wozu przed koniem. Trzeba mieć więcej szacunku wobec społeczeństwa, które chce zobaczyć programy wyborcze” — podkreślił polityk.

LIDERZY SONDAŻY

Zgodnie z ostatnimi sondażami socjaldemokraci pozostają najbardziej popularną siłą polityczną w kraju. Z badań opinii publicznej przeprowadzonych przez Spinter Tyrimai na zlecenie portalu delfi.lt wynika, że lewicową partię popiera 14 proc. respondentów. Na drugim miejscu uplasowali się kon-

serwatyści z 10,6 proc. poparcia na koncie. Trzecie miejsce przypadło Ruchowi Liberałów, których popiera 6,8 proc. wyborców. 6,6 proc. wyraziło swe poparcie dla Związku Chłopów i Zielonych.

Nad progiem wyborczym znalazły się jeszcze dwa ugrupowania Związek Demokratów „W imię Litwy” — 5,8 proc. oraz nowe ugrupowanie Remigijusa Žemaitaitisa Zorza Niemna — 5,1 proc. Pozostałe partie, w tym również obecny partner koalicji rządzącej Partia Wolności, znalazły się pod progiem wyborczym. „Za swoją obecną żoną chodziłem trzy lata. Dlatego »chłopi« muszą jeszcze pochodzić za naszą przewodniczącą i postarać się. Nie widzę w tym żadnego problemu. Trzeba udowodnić, że jesteś godny zaufania. Warto przeanalizować historię relacji” — skomentował sytuację Paluckas.

12.>>

Zresztą po I turze wiceprzewodniczący socjaldemokratów i mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz oświadczył, że nie wyobraża sobie koalicji z „chłopami”. Karbauskis taką wypowiedź polityka nazwał „nieprzemyślaną”.

Andrzej Pukszo nie sądzi, że przed wyborami dojdzie do jakiegoś porozumienia socjaldemokratów z „chłopami”.

— Nie sądzę, że zawiążą jakiś bardzo widoczny sojusz z Karbauskisem. Mimo wszystko na socjaldemokratów głosuje dużo inteligencji, osób wykształconych, mieszkańców dużych miast, czyli tych, dla których „chłopi” są nie do przyjęcia. Poza tym popularność socjaldemokratów jest duża i po prostu im to się nie opłaca — zasugerował politolog.

TRZY SCENARIUSZE

Zdaniem Andrzeja Pukszo socjaldemokracy, jeśli faktycznie będą zwycięzcami jesiennych wyborów, mają trzy możliwe scenariusze do realizacji. Dla wielu „chłopi” są partią populistyczną, antysystemową i prorosyjską.

— Jeśli trzymać się tej opinii, to socjaldemokracy, będąc ugrupowaniem głównego nurtu, musieliby od nich się odwrócić. Czyli zrobić mniej więcej tak, jak to jest w Niemczech,

gdzie AfD nie jest żadnym koalicjantem dla podstawowych ugrupowań. Przez wiele lat była tam tradycja, że centrolewica zawiązywała koalicję z centroprawicą. Nie wydaje mi się jednak, że u nas może dojść do koalicji socjaldemokratów z konserwatystami. Z dzisiejszej retoryki socjaldemokratów wynika, że nie chcą mieć nic wspólnego z konserwatystami i to odpowiada też prezydentowi. Oczywiście linie bojowe mogą ulec zmianie, ale na razie bardziej im odpowiada Karbauskis niż konserwatyści — podkreślił Pukszo.

Najbardziej logiczną opcją dla socjaldemokratów z punktu widzenia ideologicznego, dodaje nasz rozmówca, byłoby zawiązanie koalicji z Ruchem Liberalistów i Związkiem Demokratów.

— Tutaj jednak im może wyczerpanie zabraknąć głosów — zauważył Pukszo.

Dlatego, nie mając innych alternatyw na stworzenie koalicji i rządu, socjaldemokracy będą musieli pójść na układ z Karbauskisem.

— Z pewnością Karbauskis będzie problematycznym partnerem. Jeśli dojdzie do koalicji, socjaldemokracy będą musieli grać bardzo rygorystycznie — zaznaczył politolog dodając, że jest jeszcze możliwość utworzenia rządu mniejszościowego, ale taki scenariusz raczej nie sprawdza się na dłuższą metę. ■

UE: uznanie Palestyny nie jest uznaniem Hamasu

Szef dyplomacji Unii Europejskiej Josep Borrell oznajmił, że uznanie państwa palestyńskiego przez kraje UE nie powinno być postrzegane jako prezent dla organizacji terrorystycznej Hamas.

„Uznanie państwa palestyńskiego nie jest darem dla Hamasu, wprost przeciwnie” — powiedział Borrell.

„Za każdym razem, gdy ktoś podejmuje decyzję o wsparciu państwa palestyńskiego, (...) reakcją Izraela jest przekształcenie (takiej decyzji w domniemany) atak antysemicki” — ocenił szef unijnej dyplomacji.

Norwegia, Irlandia i Hiszpania ogłosiły, że 28 maja uznają niepodległe państwo palestyńskie. Władze tych państw wyraziły nadzieję, że inne kraje zachodnie pójdą ich śladem.

7 października 2023 r. palestyńskie ugrupowanie terrorystyczne Hamas, rządzące w Strefie Gazy, dokonało zbrojnego najazdu na Izrael, w wyniku którego zginęło ok. 1 200 osób. W trwających do dziś operacjach odwetowych Izraela śmierć poniosło niemal 36 tys. Palestyńczyków, a co najmniej 90 proc. mieszkańców Strefy Gazy musiało opuścić swoje domy. Na początku kwietnia br. w konwoju humanitarnym zginął Polak, Damian Soból. Wywołało to w Polsce intensywną debatę na temat postępowań izraelskich wojskowych. Sprawa śmierci Polaka stanowiła kolejny moment napięcia w relacjach na linii UE-Izrael.

Opr. A. K. na podst. PAP, inf. wł., mat. pras.
Fot. EPA-ELTA

Socjaldemokracy na czele z Viliją Blinkevičiūtė cieszą się największą popularnością w kraju Fot. Žygimantas Gedvila, ELTA

„Obowiązek” bycia chronionym na Litwie. „Jesteśmy niewidoczni, ale jesteśmy ciągle”

Honorata Adamowicz

A o tym, jak wygląda życie osoby chronionej, opowiedział nam Viktoras Pranckietis przewodniczący Sejmu w latach 2016-2020.

W 2022 r. Sejm zgodził się na ograniczenie ochrony premier Ingridy Šimonytė i przewodniczącej Sejmu Viktoriji Čmilytė-Nielsen. Obecnie tylko prezydent Gitanas Nausėda jest stale chroniony przez Służbę Ochrony Kierownictwa Litwy, podczas gdy Čmilytė-Nielsen i Šimonytė są chronione tylko podczas wykonywania swoich obowiązków.

OCHRONA A PRYWATNOŚĆ

— Po tym wydarzeniu (zamachu na Roberta Fico — od red.) sytuacja na Litwie nie zmieniła się w zakresie ochrony polityków wyższej rangi i innych osób chronionych. Tak jak Służba Bezpieczeństwa pracowała do tej pory, tak i nadal to robi, oceniając wszystkie zagrożenia. Oczywiście śledzimy wydarzenia na świecie, analizujemy je i szukamy błędów, które mogły zostać popełnione — powiedział w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Linas Uleckas, szef sekcji A1, Zarządu Ochrony Bliskiej, Służby Ochrony Kierownictwa Litwy.

To, jaka służba i jakie osoby mają być przez nią chronione, jest zapisane w prawie. Jak mówi Uleckas, wysocy rangą politycy nie mogą całkowicie zrezygnować z ochrony. Jedynie częściowo mogą z niej zrezygnować, tak jak obecnie urzędujące przewodnicząca parlamentu i premier.

— Chciałbym jednak podkreślić, że ochrona dla nich jest kontynuowana, być może tylko w innej formie i przy ocenie innych zagrożeń i ryzyka oraz w doborze odpowiednich środków. W mojej praktyce nie było

Po zamachu na premiera Słowacji Roberta Fico, eksperci opowiadają o tym, jak są chronieni najważniejsi politycy Litwy oraz krytykują przywódców, którzy nie zgodzili się na całodobową ochronę.

Jeśli widzimy na zdjęciach, że obok osoby chronionej stoi jeden lub dwóch ochroniarzy, nie oznacza to, że tylko tyłu ochroniarzy ją pilnuje

takiego bezpośredniego ataku na polityków, jaki widzieliśmy na Słowacji, ale było wiele innych, takich jak nieodpowiednia komunikacja i inne zagrożenia dla osób chronionych. Ale służba wstępnie określa takie przypadki i zapobiega potencjalnym nieszczęściom, niekoniecznie atakom na życie, ale innym nielegalnym działaniom przeciwko osobom chronionym — zaznaczył nasz rozmówca.

O kulisach pracy przedstawiciel Służby Ochrony Kierownictwa Litwy nie może opowiedzieć, ponieważ nie może ujawnić organizacji pracy, kwestii bezpieczeństwa i wszystkich innych rzeczy, gdyż to mogłoby zaszkodzić bezpieczeństwu osoby chronionej i organizacji pracy.

— Kiedy politycy zajmują określone stanowiska, wiedzą, że zgodnie z prawem będą chronieni. Obecnie czasy są bardzo niespokojne i nie myślę, że to odpowiedni czas, żeby zrzekać się z ochrony. Służba wykonuje swoją pracę i oczywiście zawsze

bierzemy pod uwagę i rozumiemy, co oznacza prywatność. Praca biura polega na zachowaniu równowagi między ochroną i prywatnością osób chronionych — podkreślił Uleckas.

DZIAŁANIA OSOBY CHRONIONEJ

Tymczasem Virgilijus Alekna, obecnie poseł na Sejm, a dawniej — wieloletni ochroniarz prezydenta Algirdasa Brazauskasa, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” zaznaczył, że rezygnacja z ochrony w tak trudnym i niebezpiecznym czasie jest nieodpowiedzialna.

Ani premier, ani przewodnicząca nie zrzekli się prawa do ochrony, mogą po prostu dostosować pracę ochrony w drodze odrębnego porozumienia. Wszyscy nasi najwyżsi urzędnicy są objęci ochroną.

— Nie mogę dokładnie ocenić reakcji słowackich ochroniarzy, gdy ich premier został postrzelony, śledztwo wciąż trwa.

14.>>

Mogę mówić tylko o tym, co zostało upublicznione. Moim zdaniem największym błędem było to, że osoba z bronią mogła przedostać się tam, gdzie znajdowała się osoba chroniona. Konieczne jest ustalenie, w jaki sposób mężczyzna tam się dostał. Niewykluczone jednak, że sam premier coś nagle zmienił. Zdarza się, że osoby chronione samowolnie zmieniają na przykład trasę i nie zawsze zachowują się zgodnie z zaleceniami pracowników ochrony. Może tak być i w tym przypadku, gdy osoba chroniona mogła zmienić trasę, udając się tam, gdzie nie było to zamierzone — opowiada Alekna.

Nasz rozmówca zaznaczył, że na Litwie, podobnie jak w wielu krajach europejskich, o bezpieczeństwo przywódców dbają specjalnie do tego powołane służby, które zapewniają bezpieczeństwo chronionym osobom.

— Jeśli widzimy na zdjęciach, że obok osoby chronionej stoi jeden lub dwóch ochroniarzy, nie oznacza to, że tylko tyłu ochroniarzy ją pilnuje. Istnieje wiele metod, w których pracownicy wykonują ochronę, ale nie są widoczni. Sposób ochrony danej osoby zależy od sytuacji, a są różne sytuacje. Z tego, co pamiętam, nie było poważnych incydentów, w których użyto broni, ale były różnego rodzaju groźby i myślę, że nadal istnieją — mówi poseł na Sejm.

W TURNISZKACH BEZPIECZNIEJ

Departament Służby Bezpieczeństwa Dowództwa Litwy jest obecnie organizacją, która zapewnia bezpieczeństwo przywódcom państwa.

— To oni dokonują selekcji, przygotowują funkcjonariuszy i tylko najlepsi z nich mogą przebywać w pobliżu osób chronionych. Naszym funkcjonariuszom z pewnością można zaufać. Robią wszystko, co w ich mocy, aby zapewnić bezpieczeństwo naszym podopiecznym, głowom państw — podkreśla Linas Uleckas.

— W obecnym okresie, który jest trudny, uważam, że należy powstrzymać się od rezygnacji z ochrony, przynajmniej na jakiś czas. Rozumiem, że gdyby był to czas pokoju, można by pomyśleć o wycofaniu ochrony. W tej chwili naprawdę musimy zwrócić na

to szczególną uwagę. Inną kwestią jest miejsce zamieszkania osób objętych ochroną. Nie wszyscy mieszkają w Turniszkach. Aby zapewnić stuprocentowe bezpieczeństwo głowom państw, konieczne jest przestrzeganie zaleceń wydanych przez służby ochrony. Dotyczy to również ochrony rezydencji, które są oczywiście najlepszym do tego miejscem — tam można zmaksymalizować bezpieczeństwo. Trudniej jest, gdy głowy państw decydują się mieszkać we własnych domach, gdzie trudno jest wprowadzić niezbędną infrastrukturę bezpieczeństwa — zaznaczył Virgilijus Alekna.

„OCHRONA PRZEZ GŁUPCAMI”

Wiceprzewodniczący Sejmu (przewodniczący Sejmu w poprzedniej kadencji) Viktoras Pranckietis w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” powiedział, że gdy zajmujesz wysokie stanowisko w polityce twoim obowiązkiem jest przebywanie z pracownikami ochrony. Zadaniem ochrony jest cię chronić.

— Pamiętam, jak pytałem moich ochroniarzy, przed kim mnie chronią? A oni odpowiadali, że przed głupcami, przed nieadekwatnym zachowaniem ludzi. Przebywanie z ochroniarzami nie jest takim obciążeniem. To zawsze bardzo przyjaźni, dobrze wychowani, kulturalni

ludzie. Żartobliwie mogę powiedzieć, że moja żona mówiła, że oni dużo jedzą. Zawsze byli z nami na jakimś grillu. Bywało, że wracaliśmy wszyscy razem w nocy, nie jedząc nic przez cały dzień, a potem w środku nocy nagle gotowaliśmy razem pierogi. Jeśli dobrze znasz tych ludzi, w ogóle nie krępują twojego otoczenia. Dziś uważam, że powinniśmy skupić się jak najbardziej na ochronie — wspomina Pranckietis.

Jak mówi, ochrona jest niezbędna, aby uniknąć nieszczęśliwych wypadków, a nawet tragedii, gdy dana osoba znajduje się w centrum uwagi i zajmuje wysokie stanowisko.

— Są ludzie, chorzy psychicznie, są ludzie, którym w życiu nie powiodło się, szukają w swoich niepowodzeniach winnego, a kto najczęściej temu jest winien? Człowiek u władzy. Właśnie przed takimi ludźmi potrzebna jest ochrona. Nie mam wątpliwości, że gdy premier i przewodnicząca Sejmu zrezygnowały z części ochrony, to są cały czas obserwowane, bo gdyby, nie daj Boże, zdarzył się jakiś wypadek, to kto byłby winny? Oczywiście ochrona, która jest ustawowo zobowiązana do ochrony tych ludzi — podkreślił Pranckietis. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

Obecnie tylko prezydent Gitanas Nausėda jest stale chroniony przez Służbę Ochrony Kierownictwa Litwy

Pałace wileńskie: dawna siedziba biskupów w malowniczych Werkach

Justyna Giedrojc

— Pomimo że budynek pałacowy od kilku lat jest nieczynny, Werki odwiedza sporo turystów. Czeka tu na nich wiele atrakcji — mówi Jolanta Radziūnienė, dyrektorka Parków Regionalnych w Kolonii Wileńskiej i Werkach.

NAZWA MIEJSCOWOŚCI

Do 1387 r. Werki były własnością wielkiego księcia litewskiego, do 1794 r. — biskupów wileńskich. „Według podania, tu, w gnieździe orła, znaleziono niemowlę — późniejszego wieszczka, praprzodka Radziwiłłów Lizdejkę. Nazwa miejscowości wiąże się z litewskim słowem verkki, czyli płakać — od płaczącego niemowlęcia, a lizdas oznacza gniazdo. Właśnie Lizdejka miał poradzić księciu Giedyminowi założenie Wilna,

tłumacząc mu jego sen o żelaznym wilku. Po chrzcie Litwy Jagiełło podarował Werki biskupom wileńskim. Dwór w Werkach stanowiły też Trynapol i Kalwaria” — pisze prof. Tomas Venclova.

Biskupi wileńscy zarządzali Werkami do 1794 r. Biskup Konstanty Kazimierz Brzostowski wznosił tu pierwszy murowany pałac barokowy z parkiem zagospodarowanym w stylu włoskim.

REZYDENCJA MASSALSKIEGO

Około 1780 r. dwór przeszedł na własność biskupa Ignacego Massalskiego, który zbudował tu nową rezydencję. Znany wileński architekt Wawrzyniec Gucewicz zaprojektował dwie oficyny po obu bokach pałacu, zaś Marcin Knackfus, prof. architek-

tury na Uniwersytecie Wileńskim, wykładowca Gucewicza, sporządził ogólny plan dworu. Rezydencja Massalskiego stała się jednym z najcenniejszych pałaców klasycystycznych na Litwie, zwany był „wileńskim Wersalem”.

ZBURZONO GŁÓWNY PAŁAC

W 1839 r. Werki odkupił książę Ludwik Wittgenstein, który kazał zburzyć główny budynek pałacu. Planował wybudować nowy, ale z niewiadomych powodów nie udało mu się tego zrobić. Pozostały tylko oficyny, stajnia, budynki gospodarcze oraz park. Dwór w Werkach znacznie ucierpiał na początku XX w. Wyprzedano wówczas meble, na terenach dworskich budowano domki letniskowe.

17.>>

■ Do 1794 r. Werki należały do biskupów wileńskich

16.>>

Do 1940 r. w budynkach zespołu pałacowego były pomieszczenia letniskowe. Od 1960 r. zespół należał do Litewskiej Akademii Nauk i był stopniowo restaurowany.

Z budynków zespołu pałacowego w Werkach pozostało 15 obiektów i park o powierzchni 36 ha. Zachowały się m.in. dwie oficyny dawnego pałacu (wschodnia i zachodnia), dom zajezdny ze stajnią, młyn wodny, budynek wodociągu. Najcenniejsze dekoracje posiada oficyna wschodnia, uważana obecnie za pałac. Odtworzono tu wystrój z czasów księcia Wittgensteina.

OFICyna PAŁACOWA

Oficyna wschodnia, która jeszcze przed kilku laty była otwarta dla zwiedzających, dziś jest zamknięta. Obecnie budynek znajduje się w gestii Litewskiego Narodowego Muzeum Sztuki. Przez pewien czas komnaty oficyny pałacowej były wynajmowane przez filmowców.

— Na razie nie jest wiadomo, kiedy budynek zostanie otwarty dla zwiedzających — poinformowała „Kurier Wileński” Indrė Polimaitienė, rzeczniczka ds. komunikacji Litewskiego Narodowego Muzeum Sztuki (LNDM).

ATRAKcje TURYSTYCZNE

Dwór w Werkach mieści się na terenie parku regionalnego. Malowniczo położony pałac przyciąga mnóstwo turystów.

— W pomieszczeniu sąsiadującym z oficyną dla zwiedzających otwarte jest centrum turystyczne, w którym m.in. jest ekspozycja nawiązująca do historii pałacu. Z pomocą interaktywnych standów można obejrzeć odtworzony wystrój dawnego pałacu, poznać historię tego miejsca. Interaktywna ekspozycja dostosowana jest dla dzieci. Mogą one dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy o różnych zjawiskach przyrodniczych. W parku jest m.in. ścieżka ornitologiczna, która jest atrakcją dla dzieci, na stromych zboczach wzgórza rosną kilkusetletnie dęby o średnicy pnia około 1,5 m. Park regionalny można zwiedzać pieszo lub rowerem, po specjalnie wybudowanej trasie rowerowej

■ Zachował się zbudowany w 1792 r. dom zajezdny ze stajnią

— wyjaśnia w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Jolanta Radžiūnienė.

Jest tu też taras widokowy, z którego roztacza się piękny widok na Wilię i okolice. Od wielu lat przyciąga turystów Droga Krzyżowa Kalwarii Wileńskiej, która też mieści się na terenie parku. Spacerując wzdłuż Wilii można obejrzeć młyn wodny z wodospadem, który istnieje tu od ponad 150 lat oraz zespół klasztorny Trynapol.

LETNIE IMPREZY W WERKACH

— Przez całe lato organizujemy imprezy, na które zapraszamy wszystkich chętnych. 23 czerwca odbędzie się tradycyjna impreza Rasos šventė. Od godziny 19.00 aż

do wschodu słońca w pachnącym lipami parku będziemy obchodzić starożytne święto najkrótszej nocy. Będą ogniska, pogańskie obrzędy i puszczanie wianków na wodach Wilii. Będą też tańce i śpiew a także program artystyczny z udziałem zespołów folklorystycznych oraz targ zielarski — zapowiada rozmówczyni.

Informację o letnich imprezach można znaleźć na stronie internetowej (www.pavilniai-verkiai.lt) i na profilu Parków Regionalnych w Kolonii Wileńskiej i Werkach na Facebooku. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

■ Malowniczo położony dwór przyciąga turystów

W czerwcu się okaże, co nam Bóg da w darze!

Aleksander Borowik

A tymczasem, co robić w ogrodzie w czerwcu — miesiącu intensywnego wzrostu roślin i pierwszych plonów w ogrodzie użytkowym. Wysokie temperatury i długi dzień pozwalają już na coraz dłuższe przebywanie w ogrodzie, organizowanie letnich spotkań pod chmurką.

ROŚLINY OZDOBNE POLEWAJ RZADZIEJ, ALE OBFICIEJ

Wykopujemy rośliny cebulowe kwitnące wiosną, których liście już uschły.

Systematycznie podlewamy (uwaga: wczesnym rankiem lub wieczorem) i nawozimy kwiaty sezonowe uprawiane w pojemnikach (pelargonie, lobelie, surfinie), byliny, krzewy i trawnik. Pamiętajmy, że lepiej podlewać nieco rzadziej, ale dużą ilością wody. Przy podlewaniu roślin starajmy się nie moczywać ich liści; strumień wody kierujmy bezpośrednio pod roślinę.

STRASZAK Z... KRAWATEM!

Zbieramy dojrzałe owoce: truskawki, poziomki, wczesne odmiany malin, agrest, porzeczki i czereśnie.

Aby ptaki nie wykrały nam dojrzewających owoców (czereśnie, wiśnie, borówki amerykańskie) możemy ustawić tradycyjnego stracha na wróble. Albo... każdy ogrodnik ma garnitur, który już „wyszedł z mody”, a który to z różnych względów (normalny człowiek może przecie schudnąć czy przytyć...) wisi w szafie i zbiera kurz.

Tak więc bierzemy dwa patyki — krótszy i dłuższy, zbijamy na krzyż i wbijamy je pomiędzy rzędy np. swoich truskaweczek i upiększamy

Pewna znajoma kobiecina poprosiła kiedyś sąsiada o zdradzenie sekretu: Jak on robi, że w ogrodzie nigdy nie ma chwastów? I sąsiad odpowiedział... A o tym czytajcie już dalej.

naszym dawnym mundurem paradnym. Ja osobiście lubię jeszcze dodać, dla elegancji, krawat — takiego „śledzia” z czasów młodości.

Co prawda lepszym sposobem, choć kosztowniejszym, są ażurowe siatki ochronne.

SOWA Z DZWONECZKAMI

Dobrym sposobem na odstraszanie, np. szpaków z drzew owocowych, są ptaki-straszaki. Mogą przybierać różne formy — najważniejsze jest to, aby poruszają nimi wiatr wprawiał w ruch gałęzie, na które często siadają ptaki.

W naszych sklepach kupić można też np. figurki orla czy jastrzębia albo zawieszane imitacje — np. błyszczące sowy z dzwoneczkami. Kosztują niewiele — do 10 euro, a korzyść oczywista!

Inne przedmioty, które sprawdzą się w roli straszaka, to „działowstwo” rodzaju balony, taśmy

z archiwalnych kaset czy wiatraczki dziecięce.

O „NIEZAPUSZCZANIU SIĘ” I GIMNASTYCE Z... „CIAPKĄ”

Pewna znajoma kobiecina poprosiła kiedyś sąsiada o zdradzenie sekretu. Jak on robi, że w ogrodzie nigdy nie ma chwastów? Facet tylko szelmowsko podkreślił węża i rzekł: „Sąsiadeczko — trzeba po prostu nie zapuszczać się!”.

Ta tylko poczerwieniała zdenerwowana na twarzy (bo schludna była z natury...) i przepytowała: „To znaczy jak?”.

„Trzeba nie zapuszczać grządek. Nie pozwolić, aby trawa zakwitła i rozsiała nasiona. I to cały sekret!” — zaśmiał się zaradny gospodarz.

Tymczasem dla leniwych podpowiadam inny sposób na pozbycie się chwastów. Trzeba regularnie robić gimnastykę z... „ciapką”.

19.>>

■ Szerokie pole do popisu fantazji — strach na wróble Fot. Pixabay.com

18.>>

Kiedy ziemia jest sucha, to ostrą, płaską motyką można szybko „zgrzebać” podnoszące swoje pasożytnicze głowy chwasty. Co prawda korzenie zostaną, ale nie dadzą rady w szybkim czasie odrosnąć. Jeżeli nie „zapuści się” gimnastyki...

Tak więc regularnie odchwaszczamy, podlewamy i spulchniamy grządki. W szczególności pamiętajmy o regularnym podlewaniu nowo posadzonych drzewek i krzewów owocowych.

CHRONIMY POMIDORKI...

Podwiązujemy pędy pomidorów. Opryskujemy pomidory (najlepiej wyciągiem z cebuli lub z czosnku), aby zabezpieczyć rośliny przed zarazą ziemniaczaną. Szklarnie czy tunele foliowe wietrzymy w ciągu dnia, aby uprawiane w nich rośliny nie zaparzyły się. Uprawy pod osłonami regularnie podlewamy, odchwaszczamy i nawozimy.

Warzywa i zioła regularnie przeglądamy pod kątem chorób (mączniak rzekomy i prawdziwy, kancista plamistość ogórka, szara pleśń) i szkodników roślin (mszyce).

Ściółkujemy podłoże pod krzewami owocowymi ściętą trawą lub słomą, aby zapobiec parowaniu wody i rozwojowi chwastów. Przeglądamy drzewa i krzewy owocowe i w razie potrzeby usuwamy odrosty, tzw. wilki. Po opadzie zawiązków, jeśli istnieje taka potrzeba, przerzedzamy pozostałe, usuwając te skarłowaciałe i pozostawiając jedynie te najładniejsze.

ZIELONE DYWANIKI

Systematycznie kosimy trawnik (co ok. pięć dni i nie za krótko), podlewamy i nawozimy. Ściętą trawę grabimy lub zbieramy do kosza w kosiarce i przeznaczamy na kompost. Trawnik, w którym rosną (z jesieni posadzone bardzo ładnie wyglądają) wczesnowiosenne kwiaty cebulowe — np. krokusy czy narcyzy. Kosimy pierwszy raz dopiero wtedy, gdy liście roślin cebulowych zaschną.

W razie potrzeby usuwamy (najlepiej mechanicznie) chwasty — za

Upiększeniem każdego ogródka byłoby t-aaa-kie oczko wodne. I z rybkami...

Fot. Adobe Stock

darmo. Jeśli to nie poskutkuje, sięgamy po herbicydy — a to już dobrze odciążą naszą portmonetkę.

NASZE W GŁOWIE OCZKO... WODNE

Upiększeniem każdego ogródka jest, choćby maciupieńkie, oczko wodne. I z rybkami... którym, co prawda, najlepiej (czyt. najbezpieczniej) jest w domowym akwarium.

A propos rybek. Sąsiad już zrezygnował z kupowania tych egzotycznych — od trzech euro sztuka.

Kot mu je wszystkie wyłapał. To teraz od pobliskich dzieciaków kupuje „karasiuki” — taniej wychodzi.

Dodatkowo w sklepie kupił siatkę sznurkową z polipropylenu, którą naciągnął wokół zbiornika pod kątem tak, aby się wznosiła nad lustrem wody i kot łapką już nie mógł dosięgnąć rybek. A który to — na pociechę, dostaje „nadmiar” kupowanego „towaru” u młodocianych „biznesmenów”.

TVP
WILNO

Przysłowia na czerwiec

- W czerwcu pełnia sprowadza burze, ostatnia kwadra zaś deszcze duże.
- Czerwiec na maju zwykle się wzoruje, jego pluchy, pogody, często naśladuje.
- Ze świętą Małgorzatą zaczyna się lato. (10 czerwca)
- Na święty Antoni pierwsza się jagódka zapłoni. (13 czerwca)
- Gdy deszcz przed Janem, po żniwach rolnik panem. (24 czerwca)
- Jak się święty Jan obwieści, takich będzie dni trzydzieści. (24 czerwca)
- Gdy się Jaś rozplacze, mama nie utuli, to będzie płakał do świętej Urszuli. (24 czerwca)
- Jak się Janek kąpie w wodzie, żniwom deszcze na przeszkodzie. (24 czerwca)
- Kiedy kwitnie w czerwcu bób, to największy wtedy głód, a kiedy mak, to już nie tak.
- Czerwiec stały, grudzień doskonały.
- Gdy czerwiec chłodem i wodą szafuje, to zwykle rok cały popsuje.
- Kiedy z Janem przyjdą deszcze, to sześć niedziel kropi jeszcze. (24 czerwca)
- Od czerwca dużo zależy, czy żniwa będą, jak należy.
- Czerwiec daje dni gorące, kosa brzęczy już na łące.
- Pełnia czerwcową — burza gotowa.

Jedyna taka szkoła w Polsce i Europie. „Łączymy siły, bo reprezentujemy jedną rodzinę”

„W zapisach z 1597 r., kiedy założono w Puńsku parafię katolicką, znajduje się adnotacja, iż proboszczem tutejszej parafii może być duchowny, który zna również język litewski. Przepis ten obowiązuje do dzisiaj” — mówi Jan Wydra, dyrektor Szkoły Podstawowej z Polskim i Litewskim Językiem Nauczania im. Dariusza i Girėnasa w Puńsku, z którym rozmawiamy o litewskim szkolnictwie w Puńsku.

Leszek Wątróbski: Jaki procent mieszkańców Puńska stanowią dziś Litwini?

Jan Wydra: Ostatni spis ludności wykazał, że Litwini stanowią w Puńsku mniej niż 80 proc. tutejszej ludności. Nasza szkoła podstawowa z polskim i litewskim językiem nauczania, jest jedyną tego typu szkołą w Polsce i Europie. Jest ewenementem, że uczniowie dwóch narodowości uczą się w tej samej szkole, która nosi imię S. Dariusza i S. Girėnasa (nadane nam w roku 2004) — dwóch bohaterskich lotników litewskich, którzy w roku 1933 zginęli pod dzisiejszym Pszczelnikiem koło Myśliborza (województwo zachodniopomorskie), lecąc z Nowego Jorku do Kowna. Od nadania szkole tego imienia, nasza młodzież z przedostatniego rocznika bierze udział w lipcowych uroczystościach rocznicowych w Pszczelniku. Pierwszy raz pojechaliśmy tam w roku 2005. Byłem wówczas w grupie naszej młodzieży — jako jej wychowawca. W 2023 r., z udziałem naszych dwóch prezydentów Litwy — Gitanasa Nausėdy i Polski — Andrzeja Dudy, uczestniczyliśmy w jubileuszowej 90. rocznicy śmierci patronów naszej szkoły. Bardzo nas wszystkich zaskoczyła panująca tam atmosfera. Nasze lokalne relacje, panujące pomiędzy Litwinami i Polakami, są często gorsze niż tam w Myśliborzu, gdzie miejscowa ludność szczeni się naszymi bohaterami. Także coroczne obchody są tam zawsze świetnie zorganizowane i trzeba pochwalić za to władze miasta i samego pana burmistrza. W Myśliborzu, jednemu z tamtejszych rond, nadano np. imię Ronda S. Dariusza i S. Girėnasa, a u nas w Sejnach jeszcze takiej decyzji nie podjęto. Tamtejsze społeczeństwo utożsamia się z litewskimi bohaterami. Warto brać

Jan Wydra, dyrektor Szkoły Podstawowej z Polskim i Litewskim Językiem Nauczania im. Dariusza i Girėnasa w Puńsku

pozytywny przykład z takich działań, a nie negatywnych, które niestety nadal jeszcze często się pojawiają. Początkowo do Pszczelnika wybierały się tylko klasy litewskie. Okazuje się, że ostatnio jeżdżą na te uroczystości także uczniowie klas polskich. Są zainteresowani, kim byli Dariusz i Girėnas, których imię nosi nasza szkoła.

Znamy już bohaterów, których imiona nosi wasza szkoła. Porozmawiajmy teraz o powstaniu samej szkoły...

Tak naprawdę, historii powstania szkoły nie znamy. O datę jej powstania nadal spierają się historycy. Pewne jest jedno, że w dokumentach parafialnych znajduje się adnotacja o pierwszej szkole parafialnej, którą otwarto w Puńsku w roku 1600. Taką decyzję podjęto na podstawie dekretu papieskiego, który nakazywał zakładanie szkół w każdej parafii. Miały one działać od późnej jesieni do wiosny. Podstawowym podręcznikiem był w nich katechizm. I taka właśnie szkoła powstała w Puńsku. Mamy tu

przed szkołą pomnik, wzniesiony w roku 2000 — upamiętniający 400. rocznicę jej powstania. Nie wiemy, w jakim języku odbywało się nauczanie dzieci — po polsku, łacinie czy litewsku. W zapisach z 1597 r., kiedy założono w Puńsku parafię katolicką, znajduje się adnotacja, iż proboszczem tutejszej parafii może być duchowny, który zna również język litewski. Przepis ten obowiązuje do dzisiaj i nigdy nie złamano tej zasady.

W latach międzywojennych w Puńsku nie było szkoły z litewskim językiem nauczania, natomiast język litewski wykładany był jako przedmiot...

Aby doszło do utworzenia klasy z litewskim językiem nauczania, co najmniej siedmioro uczniów musiało wyrazić chęć uczenia się w takiej klasie. Takie było zalecenie ówczesnego ministerstwa oświaty. W roku 1944, gdy linia frontu przesunęła się na zachód, założono szkoły w Puńsku, Przystawańcach i Widugierach. Jednak uczono w nich tylko po polsku. Dopiero od roku 1951 można było tworzyć szkoły z litewskim językiem nauczania. I tak w latach 1952-1953 powstały szkoły w Puńsku, Wojtokiemach, Widugierach i Nowinkach, a w piętnastu szkołach języka litewskiego uczono jak odrębnego przedmiotu. Powstała w latach 1952-1956 sieć litewskich szkół przetrwała w stanie niemalże niezmiennym do końca XX wieku. Aktualnie w regionie Puńska i Sejn funkcjonują szkoły podstawowe: z Litewskim Językiem Nauczania w Widugierach, z Polskim i Litewskim Językiem Nauczania im. Dariusza i Girėnasa w Puńsku oraz z Litewskim Językiem Nauczania Żiburys w Sejnach.

20.>>

Od roku 1999, w wyniku reformy systemu oświaty, w Puńsku działały: sześcioklasowa Szkoła Podstawowa z Polskim i Litewskim Językiem Nauczania oraz Gimnazjum z Polskim i Litewskim Językiem Nauczania. W roku 2016 Ministerstwo Edukacji i Nauki podjęło decyzję o wygaszeniu Gimnazjum i od roku 2019 funkcjonujemy jako ośmioletnia Szkoła Podstawowa.

Na dziś w szkole uczy się 205 uczniów...

Niestety, co roku ich liczba się zmniejsza. Są to głównie skutki niżu demograficznego, który i nas nie ominął. Odczuwamy go w Polsce i całej Europie.

A jak układają się proporcje językowe w waszej szkole?

Mamy dziś 162 uczniów w oddziałach z litewskim językiem nauczania i 43 uczniów z polskim. Nasi uczniowie mieszkają w Puńsku i najbliższej okolicy, skąd codziennie są dowożeni autobusami szkolnymi. Uczniowie dojeżdżający stanowią ponad 50 proc. naszych dzieci. W oddziałach z językiem litewskim nauczanie odbywa się po litewsku. Wyjątek stanowią: język polski – pięć godzin tygodniowo, historia i geografia, które nauczane są po polsku. Każdy podręcznik, z którego korzystamy, musi być przystosowany do programu zatwierzonego przez polskie ministerstwo oświaty. Nasze dzieci uczą się więc z podręczników polskich. Mamy też podręczniki litewskie, szczególnie jeśli chodzi o klasy I-III. Są one opracowywane tutaj – przez nas i zatwierdzane przez polskie ministerstwo oświaty. Sprawa podręczników to kwestia ciągle jeszcze do końca nierozwiązana. Dążymy bowiem do tego, aby wszyscy uczniowie mogli korzystać z podręczników w języku litewskim. Natomiast przez kilkadziesiąt lat takich podręczników w starszych klasach (od klasy IV) nie mieliśmy. Musimy więc jakoś dawać sobie radę. Każdy absolwent naszej szkoły jest dyplomowanym tłumaczem, bo biegle włada oboma językami. Obok podręczników do wszystkich przedmiotów, mamy też podręczniki do nauczania języka litewskiego i nauczania historii i geografii Litwy. Są to bowiem przedmioty dodatkowe, dla uczniów z litewskim językiem nauczania. Wszystkich

uczniów mamy łącznie 205, natomiast oddziałów jest aż 19. Klasy polskie są nieliczne, czasami liczą tylko dwie lub pięć osób. Litewskie też są nieduże i liczą od 10 do 15 dzieci. Nauczycieli, razem z dyrekcją, pracuje w naszej szkole 37, w tym część na pół etatu. Niektórzy pracują także w liceum. Razem mają więc pełny etat.

Jakie wykształcenie posiadają wasi nauczyciele?

W naszej w szkole pracuje dziś dwóch nauczycieli z wykształceniem wyższym zawodowym, a cała reszta posiada wyższe magisterskie. Zdecydowana większość z nich kończyła studia na Litwie. Po roku 1990 otworzyła się możliwość podjęcia dowolnych studiów na terenie Litwy. Wcześniej, można tam było studiować wyłącznie filologię litewską, a egzamin wstępny był zdawany w Warszawie. To były czasy centralnego regulowania i centralnych decyzji. Były to czasy, w których komitet partyjny miał decydujący głos. Uważnie analizowano te czasy wszystkich kandydatów i decydowano, który z nich może studiować. W tamtych czasach mieliśmy absolwentów wyłącznie po uniwersytecie wileńskim – z dyplomem języka litewskiego lub rosyjskiego.

Dziś na szczęście jest inaczej...

Nadal jednak uczymy języka rosyjskiego. Uważam, że w naszych rejonach warto znać ten język. Język rosyjski jest nauczany od klasy VII przez dwa lata, dwie godziny ty-

Tablice informacyjne z nazwą szkoły w językach polskim i litewskim

godniowo, zgodnie z obowiązującą ustawą. W tym roku jedna z naszych dziewcząt wybrała ten właśnie język na egzamin końcowy. Wszyscy zaś pozostali język angielski.

Działają też u Was samorządy szkolne...

Jak w każdej innej szkole w Polsce czy na Litwie. Mamy tu dwa samorządy uczniowskie: samorząd uczniowski klas polskich oraz klas litewskich. I chociaż mają swoich oddzielnych opiekunów, to i tak ze sobą współpracują. Przygotowują np. roczny plan pracy i podejmują wspólne działania – takie jak np. wolontariat.

22.>>

Szkoła podstawowa w Puńsku oraz pomnik upamiętniający 400. rocznicę jej powstania

21.>>

Chcemy, aby młodzież nabywała nawyk wewnętrznej potrzeby pomocy słabszym. I to się przyjęło. Pomagaliśmy np. Ukrainie. Atmosfera tej pomocy trochę się jednak zmieniła, inne są przecież odczucia społeczne po wielu już latach takiej pomocy. Zmęczenie pomocą spowolniało i stało się faktem. Przyzwyczajenie się jednak do tragedii nic dobrego nie wróży.

Jak działają wasze samorządy uczniowskie?

Spotkania z uczniami odbywają co tydzień. Omawiamy na nich miniony i zbliżający się tydzień. Podsumowujemy też wszystkie osiągnięcia ubiegłego tygodnia, chwalać wszystkie udane przedsięwzięcia. Jest to podejście pozytywne, które napędza dodatkową energię i dodaje sił do działania na najbliższą przyszłość, tak aby zostać ponownie pochwalonym w nadchodzącym tygodniu. To buduje też ich odczucie odpowiedzialności za dobro wspólne.

Jak Wasi uczniowie obchodzą święta narodowe Polski i Litwy?

Kiedyś wspólnego obchodzenia świąt nie było. W pierwszych latach mojego dyrektorowania, niedługo będzie już 20 lat, przyszli do mnie uczniowie z samorządu klas polskich i powiedzieli, że oni także chcą brać udział w apelach z okazji 13 stycznia, 16 lutego i 11 marca — czyli z okazji litewskich świąt narodowych. I to teraz stało się normalnością. Młodzież z klas polskich uczestniczy w obchodach świąt litewskich. Jak bowiem mówi jedno z litewskich porzekadeł: „jeśli stanowimy rodzinę, a nasza szkoła to jak rodzina, to obiad musimy jeść razem, a nie oddzielnie, po różnych pokojach”. Wspólnie robimy naprawdę dużo różnych rzeczy. Łączymy siły, bo reprezentujemy jedną rodzinę, jedną szkołę. Razem możemy przecież więcej.

A co z wychowaniem patriotycznym?

W szkole takich dodatkowych zajęć nie prowadzimy. Wszystko, co się dotyczy podtrzymania języka czy kultury litewskiej, odbywa się na lekcjach. Natomiast bardzo szeroki zakres takich zajęć prowadzi Litewski Dom Kultury. Nasza młodzież ma już tyle zajęć, że wprowadzanie dodatkowych lekcji, prócz zajęć sportowych, byłoby nieuzasadnione.

Pomnik upamiętniający 400. rocznicę powstania pierwszej szkoły w Puńsku wzniesiony w roku 2000

Litewska koszykówka zasługuje na szczególne wyróżnienie...

Mamy sporo osiągnięć w tej dziedzinie. Już trzeci rok z rzędu nasz koszykarski zespół z liceum zdobywa mistrzostwo województwa podlaskiego. A jesteśmy przecież tylko wiejską szkołą. Zespół licealny walczył także w mistrzostwach Polski, zdobywając piątą, a w ubiegłym roku czwarte miejsce. W tym roku będzie nadal walczył. A nasza drużyna podstawówki, która jest reprezentowana w większości przez siódmoklasistów, zdobyła wicemistrzostwo województwa i dostała również prawo do udziału w mistrzostwach Polski. Nasi chłopcy lubią koszykówkę. Ta dziedzina sportu jest u nas bardzo popularna.

Od sportu do turystyki nie jest daleko...

...i do szkolnych wycieczek. Rocznie organizujemy ponad 50 wyjazdów szkolnych. Większość z nich to wycieczki zagraniczne. Mieliśmy ich w ubiegłym roku ponad 30. Można by się zapytać: dlaczego tak dużo zagranicznych? Bo wystarczy zrobić kilka kilometrów i jesteśmy już za granicą. Do Litwy jest z Puńska bardzo blisko, a to jest nasz główny kierunek wyjazdowy. Oczywiście obowiązują tu zupełnie

inne procedury wyjazdowe. Każdą bowiem zagraniczną wycieczkę zgłaszać trzeba do kuratorium i samorządu na tydzień przed wyjazdem. Aby podtrzymać naszą tożsamość narodową organizujemy wiele wycieczek właśnie na Litwę. Uczestniczymy, trzeci już rok z rzędu, w projekcie powszechnym wśród młodzieży i szkół litewskich nazywanym Kultūros pasas (Paszport kultury). Każdy uczeń wprowadzony do rejestru światowego dostaje z ministerstwa kultury pulę, kiedyś było to 15, a teraz jest 11 euro i może sam wybrać sobie jakąś działalność kulturalną, w której można potem uczestniczyć — począwszy od muzeum, teatru czy kina. Klasa wybiera np. jakieś pracownice artystyczne, a następnie rezerwuje sobie miejsca i rusza na wycieczkę. Są to zazwyczaj wyjazdy jednodniowe. Ten projekt jest dla wszystkich bardzo pożyteczny. Koncentrujemy się na współpracy z przygranicznymi szkołami litewskimi. Nasza młodzież korzysta na tej współpracy, uczestnicząc w działaniach i obustronnych projektach. Zapraszamy gości litewskich do naszej szkoły. Organizujemy z nimi liczne konkursy i zawody sportowe. Nasza młodzież uczestniczy także w rozgrywkach sportowych na Litwie, grając w różnego rodzaju ligach. Mamy drużynę wystawioną w tej lidze oraz drużynę licealną. Na każdy sukces trzeba ciężko pracować. Piszemy wreszcie projekty do ministerstwa i fundacji litewskich, co roku dostajemy dofinansowanie na wycieczki. Współpracowaliśmy przez lata ze szkołą podstawową z dodatkową nauką języka białoruskiego w Narwi na Podlasiu. W czasach pandemii nasze kontakty się trochę rozluźniły. Będziemy pracować nad odnowieniem tej współpracy. Myślimy o wymianie młodzieży oraz o innych projektach. Ważnym elementem wychowawczo-patriotycznym jest poznanie i zrozumienie sytuacji innych mniejszości narodowych zamieszkujących w Polsce.

Czy w Waszej Szkole prowadzone są zajęcia z religii?

Mamy dwie godziny religii w tygodniu. Lekcji etyki nie ma. Religii uczą u nas dwie nauczycielki religii, panie katechetki. Lekcje religii są różnie planowane.

23.>>

22.>>

Czasem są to ostatnie, czasem w środku, a czasem pierwsze. Zdecydowana większość naszych uczniów uczęszcza na te lekcje. Na 205 uczniów na religię nie chodzą tylko trzy osoby.

A jak wygląda poznawanie kraju, w którym mieszkacie?

Od paru już lat bierzemy udział w programie Poznajemy Podlaskie. Realizujemy go dzięki wsparciu Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej. Taką samą pomoc otrzymują inne szkoły podstawowe z naszego województwa na organizację wycieczek turystyczno-krajoznawczych po województwie podlaskim. Realizacja przedsięwzięcia umożliwi uczniom szkół podstawowych poznanie atrakcji turystycznych województwa. Ale też ukierunkowujemy się na poznanie kultur innych mniejszości zamieszkujących Podlasie. Naszej młodzieży bardzo się to podoba.

Kto finansuje waszą szkołę?

Jesteśmy szkołą publiczną, w 100 proc. finansowaną przez polską administrację. Dotacja ministerialna pokrywa ok. 60 proc. naszych wydatków i potrzeb. Pozostałe fundusze pochodzą od naszego lokalnego samorządu – gminy Puńsk. Dla gminy, która rocznie dokłada do naszej szkoły kilka milionów złotych, jest to naprawdę duże obciążenie. Wspomaga nas również litewskie ministerstwo oświaty. Korzystamy z różnych litewskich fundacji – np. Tautos fondas (Fundusz Narodowy działający w USA). Dzięki różnym źródłom zebrane środki finansowe pokrywają koszty administracyjne obiektu, ale również wspierają litewską działalność kulturalną, oświatową oraz ochronę litewskiego dziedzictwa kulturalnego. Współpracując z innymi litewskimi organizacjami, organizujemy koncerty, festiwale, konkursy, konferencje międzynarodowe i inne spotkania kulturalne. Wspomnę jeszcze o Samorządowej Szkole Muzycznej I stopnia, która istnieje i działa w naszym budynku. Jest to zupełnie oddzielna od nas instytucja. Szkoła prowadzi nauczanie gry na akordeonie, birbyne (litewski dęty instrument drewniany – przyp. red.), fortepianie, skrzypcach, a od tego roku

zostaje wprowadzona możliwość rozpoczęcia nauki gry na gitarze.

Kończąc naszą rozmowę, nie mogą się nie zapytać Pana Dyrektora o niego samego...

Jestem tylko dyrektorem od prawie 20 lat. Tu, w Puńsku, się urodziłem. Mimo że jestem z rodziny mieszanej, uważam się za Litwina. Mój ojciec był z pochodzenia Polakiem, a mama Litwiną. W domu zawsze rozmawialiśmy po litewsku. Ojciec nauczył się języka litewskiego. W Puńsku ukończyłem szkołę podstawową i liceum z litewskim językiem nauczania. Jestem absolwentem AWF w Białej Podlaskiej, którą ukończyłem w roku 1990. Przez lata byłem nauczycielem wychowania fizycznego. Nadal mam wiele wspólnego ze sportem. Od roku 1997 pracowałem też w tutejszym liceum, w roku 2006 zostałem dyrektorem szkoły podstawowej. Mam rodzinę z dwójką dzieci. Oboje są już dorośli i oboje kończyli tu szkoły. Syn założył już rodzinę i wrócił do Puńska. Córka też już mieszka poza domem w Suwałkach. Żona jest Litwiną.

Czego można Panu osobiście i Szkole życzyć?

Często powtarzam, że czuję się bardzo szczęśliwy w swojej pracy,

choć w przeszłości – blisko 20 lat temu, kiedy obejmowałem stanowisko dyrektora, zastanawiałem się, czy dam radę. Nie byłem przekonany do końca o słuszności swojego wyboru. Bardzo dobrze mi się współpracuje z radą pedagogiczną. Mamy wspaniałych nauczycieli. Większość to kobiety, których w 37-osobowym zespole jest aż 31. Chcielibyśmy, aby było więcej młodzieży, bo to ona jest dla nas najważniejsza. Jeśli jej zabraknie, to dla kogo będziemy dalej pracować? Najważniejszym aspektem w szkole nie jesteśmy my, nauczyciele, nie są też rodzice, tylko dzieci – jakie wychodzą po VIII klasie. Bo jeśli one, jeszcze kiedyś w przyszłości, odwiedzą swojego dawnego nauczyciela czy wychowawcę i zechcą porozmawiać o swoich aktualnych problemach, to znaczy, że nasza praca pedagogiczna nie poszła na marne. Możemy wtedy powiedzieć, że mamy dużą, wychowawczą satysfakcję.

Dziękuję za rozmowę. Życzę więc Panu Dyrektorowi i całemu zespołowi nauczycielskiemu wielu sukcesów pedagogicznych i odpowiednio dużej liczby uczniów. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski
Fot. autor

■ „W naszym 37-osobowym zespole jest aż 31 kobiet” – mówi dyrektor szkoły

Kochani, niedługo koniec roku szkolnego i wymarzone WAKACJE!!! Tym niemniej, proszę Was, abyście nie zaniechali obowiązku szkolnego w tych ostatnich tygodniach i nie brali przykładu Mądrali (jak w dowcipie obok). Nie warto. Wakacje już, już nadchodzą!

Ziemia – okruszyna pyłku w kosmosie

Dla nas nasza planeta jest wielka, wręcz ogromna, ale tak naprawdę jest drobiną we wszechświecie.

ZIEMIA:

- odległość od Słońca: **149 597 887 km;**
- w Układzie Słonecznym jest trzecią planetą od Słońca;
- średnica na równiku: **12 756,28 km;**

- średnica na biegunach: **12 713,56 km;**
- obwód równika: **40 075 km;**

- powierzchnia całkowita: **510,072** miliona km kw., z czego:
  - lądy: **148,94** miliona km kw. (29,2 proc. powierzchni całkowitej)
  - wody: **361,132** miliona km kw. (70,8 proc. pow. całkowitej);
- średnia prędkość z jaką kręcimy się wokół Słońca: **29 783 km/sek.**

Kolorowy świat

Weźmy arkusz papieru i narysujmy na własną rękę, wyimaginowaną mapę, starając się, by jak najwięcej państw miało wspólne granice. Następnie pokolorujmy mapę. Okaże się, że bez względu na to, jak bardzo jest skomplikowana, wystarczą cztery kolory, by mieć pewność, iż żadne dwa sąsiadujące państwa nie będą oznaczone tą samą barwą.

Od 1851 roku, kiedy odkryto ten zaskakujący fakt, wielu matematyków starało się znaleźć uzasadnienie tego słynnego „twierdzenia o czterech barwach”. Niektórzy nawet uważali, że je znaleźli – by po latach przekonać się, iż proponowany dowód jest błędny.

Prawie 40 lat trwało udowadnianie, że wystarczy nie więcej niż pięć kolorów, a przejście ostatniego kroku – do czterech kolorów, zabrało prawie stulecie.

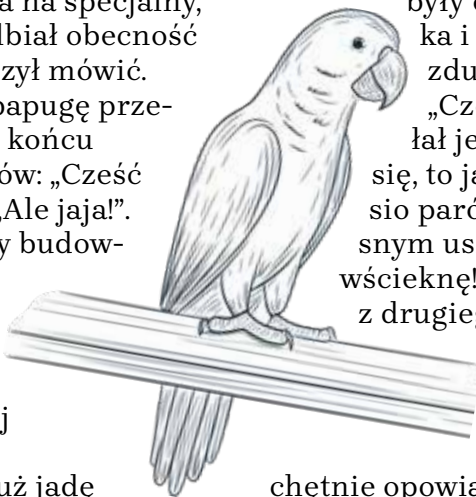
Ostateczny wynik uzyskali w 1976 roku dwaj matematycy, Wolfgang Haken i Kenneth Appel z uniwersytetu w Illinois, z pomocą superkomputera. Tak długo drążyli problem, aż zostało im 1936 ułożeń granic, które można było przekształcić w dowolną mapę.

Następnie włączyli swój komputer, dowodząc, że z każdego takiego ułożenia uzyskiwano mapę, którą można pokolorować co najwyżej czterema barwami. Wszystkie obliczenia zajęły 1000 godzin pracy superkomputera – a drukowano je na setkach stron.

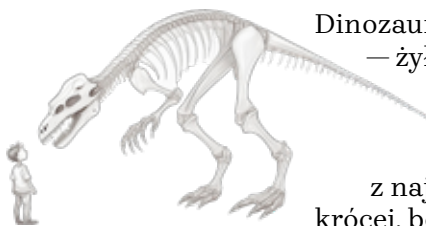
ALE WPADKA!

Pewien mieszkaniec Ameryki – John – wymyślił, że kupi sobie papugę. Trzymał ją w osobnym pokoju, gdzie papuga swobodnie mogła latać, a przez okno wychodziła na specjalny, osiatkowany taras. John uwielbiał obecność śmiesznego ptaka, którego uczył mówić. Wpadł na pomysł, że nauczy papugę przezwisk. Ćwiczyli, ćwiczyli, aż w końcu papuga nauczyła się takich słów: „Cześć pacanie”, „Sio, sio parówko!”, „Ale jaja!”. John pracował dla dużej firmy budowlanej. Miał nadzieję, że niebawem awansuje na wyższe stanowisko. Pewnego dnia zadzwonił do niego szef: „Hej John, potrzebny jest Twój podpis na dokumentach”. John odparł: „Dobrze szefie, już jadę

do firmy, tylko wezmę prysznic”. Szef przejeżdżał jednak niedaleko domu Johna i postanowił tam zajrzeć. Zapukał. Cisza. Drzwi były otwarte, więc wszedł do środka i zawołał: „John?!”. Ku swojemu zdumieniu otrzymał odpowiedź: „Cześć pacanie!”. Zaskoczony zawołał jeszcze raz: „John? Nie wyglupiaj się, to ja!”. Odpowiedź brzmiała: „Sio, sio parówko!”. Szef nie wierzył własnym uszom: „John! Gdzie jesteś? Bo się wścieknę!”. „Ale jaja!” – odpowiedział głos z drugiego pokoju. Całe szczęście w tym samym momencie z piętra zszedł John i wyjaśnił sytuację. Szef nie gniewał się długo, a potem chętnie opowiadał historię całej firmie.

A to ciekawe! Dinozaury kontra człowiek

Dinozaury – grupa gadów mezozoicznych – żyła na Ziemi przez 140 milionów lat. Człowiek istnieje na tej planecie kilkadziesiąt razy krócej. Jeśli przyjmiemy czasokres wynikający z najnowszych wykopalisk, to aż 35 razy krócej, bo tylko około 4 milionów lat.

WYKREŚLANKA

Znajdźcie i wykreślcie w diagramie ukryte nazwy członków rodziny. Po diagramie można poruszać się poziomo, pionowo i po skosie. **BRAT, SIOSTRA, MAMA, TATA, CIOCIA WUJEK, BABCIA, DZIADEK**

D	B	H	K	L	M	N	B	U	S
G	A	M	U	N	B	S	R	G	I
T	B	W	Q	P	K	A	A	V	O
L	C	K	G	R	Y	W	T	M	S
K	I	U	G	V	K	E	O	I	T
V	A	B	R	A	T	T	N	G	R
D	Z	I	A	D	E	K	J	T	A
K	Y	N	H	F	M	A	M	A	X
T	Y	W	U	J	E	K	P	T	A
Y	I	O	C	I	O	C	I	A	M

Humor ze szkolnych zeszytów

- W Naszej szkole jest dziewczęcy chór mieszany.
- Linijka 20-centymetrowa ma ponad 20 centymetrów.
- Wielbłądy wędrują przez pustynię w karnawałach.
- Wszystkie grzyby są jadalne, ale niektóre tylko jeden raz.
- Hejnał w radiu grany jest na trąbce codziennie i w niedzielę.

Czy wiecie, że...

wśród ryb są gatunki bardzo ma-
lutkie,
ale i też prawdziwe olbrzymy.
większą rybą wielorybi,
ale i też prawdziwe olbrzymy.
większą rybą wielorybi,

Naj-
jest rekin
który może mieć

aż 15 metrów długości! Jest jednak bardzo łagodny, jak twierdzą nurkowie, którzy podpływali blisko do niego. Inne, mniejsze rekiny mogą być bardzo niebezpieczne dla człowieka.

Pielęgniarki i położne będą mogły wystawiać zwolnienia lekarskie

Anna Pieszko

— Obecnie od 1 lutego pielęgniarki mogą wydawać skierowanie na badania, o ile jest stosowne zlecenie lekarza. Mogą też skomentować wynik badań dla pacjenta — informuje „Kurier Wileński” Katarzyna Pilżienė, pielęgniarka opieki ogólnej Kliniki Rodziny w Jaszunach. Jak mówi, osobny przypadek dotyczy sytuacji, kiedy lekarz wydaje zlecenie na badania pacjenta czekającego na zabieg chirurgiczny. W tym przypadku pielęgniarki po wykonaniu badań mogą wydać skierowanie na operację, ponieważ wcześniej to skierowanie zapisał lekarz.

ZWOLNIENIE DLA CHORYCH NA COVID-19 LUB GRYPĘ

— Jestem za tym, żeby pielęgniarki posiadały więcej uprawnień, ponieważ bardzo często potrafią one wyręczyć lekarza w wielu przypadkach, jak np. przepisać paski dla cukrzyków czy zrobić test na grypę. W sytuacji, gdy w poczekalni są tłumy chorych, mogłyby one zająć się nieskomplikowanymi przypadkami, np. osobą, która się przeziębila i ma objawy takie jak katar, ból gardła czy kaszel. Pielęgniarka mogłaby wydać zwolnienie takiej osobie na 3-5 dni. Gdyby stan pacjenta nie polepszył się, musi on zwrócić się do lekarza — komentuje lekarka rodzinna Zemfira Teimurova z Kliniki Rodziny w Jaszunach.

Jak poinformowało ministerstwo zdrowia, pielęgniarki opieki ogólnej i zaawansowanej będą mogły wystawić zaświadczenie o niezdolności do pracy z powodu zakażenia potwierdzonego testem COVID-19 lub grypy lub w przypadku opieki nad członkami rodziny, jeśli zarażą się wspomnianymi infekcjami i gdy choroby zostaną potwierdzone testami.

— Na razie nie posiadamy dokładnych informacji dotyczących wyda-

W określonych okolicznościach pielęgniarki i położne zostały upoważnione do wystawiania pacjentom zaświadczeń o zwolnieniu lekarskim. Nowy tryb wydawania zaświadczeń wejdzie od lipca.

Pielęgniarki i położne wyręczą lekarzy w nieskomplikowanych przypadkach
Fot. Marian Paluszkiwicz

wania zaświadczeń o niezdolności do pracy przez pielęgniarki. Możliwe, że pielęgniarki zostaną upoważnione do przedłużenia zwolnienia lekarskiego pacjenta po operacji, o ile będzie zalecenie lekarza o przedłużeniu zwolnienia. Z tego, co wiem, zwolnienie z powodu zakażenia covidem lub grypą, miał wystawiać tylko lekarz. Najnowsze zalecenia i zmiany jeszcze do nas nie dotarły — komentuje Katarzyna Pilżienė.

Jak informuje resort zdrowia, pielęgniarki będą mogły wystawiać takie zaświadczenia o niezdolności do pracy na okres maksymalnie siedmiu dni kalendarzowych. Gdyby choroba trwała dłużej niż tydzień, zaświadczenie o niezdolności do pracy wystawi lekarz, który konsultował pacjenta.

NA URLOP MACIERZYŃSKI Z ZAŚWIADCZENIEM OD POŁOŻNEJ

Kobietom w ciąży zaświadczenia o urlopie macierzyńskim będą mogły wystawiać położne. Takie zaświadczenie jest wystawiane na 126 dni kalendarzowych — 70 dni przed i 56 dni

po porodzie — w 30. lub późniejszym tygodniu ciąży.

Według ministra zdrowia Arūnasa Dulkyša zmiany te pomogą zmniejszyć kolejki w placówkach medycznych, zwiększyć dostępność usług.

„Możliwość wystawiania zaświadczeń o niezdolności do pracy przyczyni się do zrównoważenia przepływów pacjentów i zmniejszenia kolejek w placówkach medycznych, otwierając możliwość zwiększenia dostępności świadczeń zdrowotnych i zwrócenia uwagi na tych pacjentów, którzy potrzebują większej pomocy” — mówi minister Dulkyš.

Od początku tego roku pielęgniarki mogą samodzielnie konsultować pacjentów, kierować na badania i oceniać ich wyniki, omawiać środki samokontroli, szczegóły dotyczące stosowania leków, przedłużać leczenie choroby przewlekłej. ■

Na podst. inf. wł., BNS

Krzyżówka

Bolesny uraz w kąciku ust Zakusy, zamiary		Sławomir, polski piłkarz	Garbarek lub Rubik	Potocznie o skoku z łomem Grat, kłamoto	12	Z pastorem na czele	... przyjęć - w szpitalu	19
Rezerwa, zasób czegoś		10		Basatyk z proca, huncwot				
Kobieta dzierżawiąca sklepik						Cenny dla jubilera	Wzywały do boju	
Szewska złość				Podobna do jeźny		13	2	
8				Do ubijania narciarstrady		Alighieri, poeta włoski	Upadły - to szatan	
Uwodzi szynkę Antonim głodu		Typ aktora, pisarza	Wiertło do drewna	Firmowy prawnik				
				1				
Delon, aktor francuski							3	
Skłonność do siania popłochu		Etat, miejsce pracy	Szacowny obywatel	Analogia: groszek zielony - strąk, kukurydza - ?		Ptaka - kradnie świecidełka	Korzystał z opieki seniora	
Słoneczna latem								9
16				Hektary obsiane zbożem				
Małe do cedzenia				4		Nad nim Lyon, Genewa	Bzyczący widliszek	
				Legendarny władca Krakowa Neruda lub Picasso				
Hycel, zmora psów		Impreza na kobiercu	Ogromny wąż dusiciel	Rossi, b. piłkarz włoski			11	
						Jest dźwignią handlu	Stamtąd monety, medale	
17								
Pozostaje po zrobieniu masła Z florą		Drobny haft	Metal dla mennicy	Wielkie wrota				
				Osoce krwi				
Atelier pod chmurką							15	
Drapieżny kuzyn kota				Kręci się u czoła		Dzielnica stolicy Polski	Intymna sfera życia	
7								
Egon ... Kisch, pisarz		Dawna akcja dżudoki		Promowanie własnej osoby				
Kończy się kropką				5				
Podziałka pod mapą		Serowe miasto Holandii		Imię muzyka Jaggera				18
6								
				Ancymonek, ziółko				
14								

Uśmiechnij się!

Dwie panie po pięćdziesiątce w przychodni:

— Patrz, kochana, jaki postęp. Dawniej, kiedy byłam młoda, trzeba było u lekarza całkowicie się rozebrać podczas wizyty.

— A teraz, do czego to doszła medycyna, wystarczy pokazać język.

***

Dzwonek. Dentysta otwiera drzwi.

Przed drzwiami stoi kilku chłopców.

— Chciałem wyrwać ząb — powiada jeden z nich.

— A twoi koledzy?

— Przyszli tylko posłuchać, jak będę krzyczał.

***

Mama wyjechała na dwa tygodnie. Po powrocie pyta syna:

— A tata był smutny, kiedy nie było mnie w domu?

— Na początku nie, ale przez ostatnie dwa dni coraz bardziej.

***

— Wcale mi nie chodzi o to, że wasza rodzina jest bogata, po prostu kocham pana córkę i chcę się z nią ożenić.

— Z którą z nich, bo mam trzy?

— Z dowolną.

— Z dowolną.

***

— Moja proteza jest za duża — protezuje starszy pacjent.

— Sprawdziłem ją już dziesięć razy — zapewnia dentysta.

— Jest za duża.

— No dobrze, proszę więc włożyć ją do ust — rzucę okiem.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

— W ustach leży jak ułamek. Jest za duża i nie mogę jej włożyć do szklanki.

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 23-24 MAJA

Poziomo: LAMPKA - IGLOO - BAŁAGAN - KLAPA - OBAMA - LAIKAT - KOBIETA - SZKAPA - RADOM - ANDRE - ROZMARYN - BŁOTO - DIETA - MENELAOS - PIKAWA - KITA - ARBUZ - TRWOGA - MASŁO - KOWAL - KOTNIK - KARAWANA - JUROR - NARWAL - MEWA - TURA - CARAT - DIADEM - TACA - NUDA

Pionowo: ŻABKARZ - OBMIAR - OKULAR - MALI - KOZŁEK - WYWAR - PŁAKSA - MONAKO - AROMAT - KAPA - PŁATEW - GALARETA - AGATKA - ROLADA - KANADA - KINO - BRANDO - AMBONA - BRIAN - ISKRA - TARTAN - ULGA - EDDIE - IBSEN - WUDU - MOTOR - TYTUŁ - IDARED - PORA - AMEBA - AZOIK - LAMA

Hasło: Igła przeżywa krawca

Rozmawia dwóch kolegów:

— Ja to lubię nieme kino.

— Dlaczego?

— Lubię, gdy kobiety ruszają ustami a ich nie słychać.

Przed 15 laty odtworzono Celi Konrada

Justyna Giedrojc

Pomieszczenie, w którym mieści się słynna Celi Konrada, zaadaptowane jest na hotel „U Bazyljanów” (lit. „Pas Bazyljonus”). Przed 15 laty w dobudowanym do cerkwi Świętej Trójcy budynku odtworzono celi, w której był więziony Adam Mickiewicz.

Do grecko-katolickiej cerkwi Świętej Trójcy oraz dawnego klasztoru (ul. Aušros Vartų 7A) prowadzi falista brama klasztoru bazyljanów. Jeden z najpiękniejszych zabytków wileńskiego baroku był wzniesiony według projektu wybitnego architekta Jana Krzysztofa Glaubitza.

— Na początku XIX wieku w południowym skrzydle klasztoru urządzono więzienie. W latach 1823-24 osadzono w nim uczestników procesu filomatów i filaretów, a wśród nich Adama Mickiewicza i Ignacego Domeykę, który później emigrował do Ameryki Południowej i został pierwszym ministrem oświaty w Chile. Przekupiwszy strażników, więźniowie spotykali się w celi Mickiewicza. Przyjęła się dla niej nazwa Celi Konrada — opowiada historyk Paweł Giedroyc.

Tu Konrad, bohater III części „Dziadów” Mickiewicza, prowadzi zacięty spór z Bogiem i szatanem, przeżywa duchowe odrodzenie, wypowiada „Wielką Improwizację” — jeden z najsłynniejszych monologów w historii literatury światowej.

— Lokalizację Celi Konrada w latach 20. ubiegłego wieku ustalił prof. Juliusz Kłos. W klasztorze więziono również uczestników powstania listopadowego, a później też Szymona Konarskiego — kontynuuje historyk.

Nad wejściem do dawnego klasztoru umieszczona jest polsko-litewska tablica upamiętniająca autora „Dziadów”. W pierwszej połowie XX w. w części klasztornych pomieszczeń działało białoruskie gimnazjum, towarzystwo naukowe, muzeum.

— W latach 30. z inicjatywy Witolda Hulewicza, ówczesnego prezesa Wileńskiego Oddziału Związku Literatów Polskich, w Celi Konrada zaczęto co tydzień przeprowadzać

Otwarcie Celi Konrada odbyło się w 2009 r. Miejsce to jest chętnie odwiedzane przez turystów z Polski **Fot. Marian Paluszkiewicz**

słynne dziś Środy Literackie. Do urzeczywistnienia pomysłu przyczynili się m.in. Juliusz Kłos i Stanisław Lorentz. W Środach uczestniczyli znani twórcy, wśród nich: Kazimiera Iłakowiczówna, Melchior Wańkowicz, Konstanty Ildefons Gałczyński, Teodor Bujnicki, Czesław Miłosz. Brał w nich również udział legendarny dziś Jerzy Orda — opowiada Paweł Giedroyc.

Za czasów sowieckich w dawnym klasztorze mieścił się Instytut Inżynierów Budownictwa.

W 1992 r. z udziałem Czesława Miłosza tradycja Śród Literackich została wznowiona.

W niewielkiej dobudówce do cerkwi czynna jest ekspozycja, w której można obejrzeć, jak wyglądała celi, w której więziony był Adam Mickiewicz. Dwuczęściowa ekspozycja jest rozlokowana na powierzchni 25 mkw. W jednej znajduje się improwizowana celi, w której stoi wąskie łóżko ze słomą, stół, lichtarz z palącą się świecą. Atmosfery więziennego nastroju dodaje zabite deskami okno. W drugiej części dobudówki mieści się ekspozycja przybliżająca życie i twórczość poety, przygotowana przez warszawskie Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza.

Miejsce to odrodziło się dzięki staraniom byłej ambasador RP na Litwie Eufemii Teichman oraz Janu-

sza Odrowąż-Pieniążka, wieloletniego dyrektora Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie. Małgorzata Kasner, była dyrektorka Instytutu Polskiego w Wilnie, postarała się, by należąca do cerkwi dobudówka została udostępniona dla zwiedzających. Dzięki pomocy finansowej z Polski odtworzono wnętrze celi oraz przywieziono eksponaty.

Parafia Świętej Trójcy jest parafią ukraińskokatolicką, zaś świątynia greckokatolicka (unicka) jest jedyną na Litwie, gdzie modlą się wyłącznie w języku ukraińskim. Obecnie w dawnym klasztorze bazyljanów coraz częściej można usłyszeć mowę ukraińską.

Hotel „U Bazyljanów” obecnie jest zamknięty dla turystów.

— Przebywają tu uchodźcy wojenni z Ukrainy. Około 90 osób. Opłacamy ich pobyt tutaj i pomagamy na różne sposoby. Ale środków stale brakuje — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Sigita Daugnoras z katolickiej organizacji Rycerze Kolumba.

Katolicka organizacja apeluje do wszystkich, którzy chcą się dołączyć do akcji pomocy uchodźcom wojennym. Za ofiarowane pieniądze są kupowane produkty żywnościowe. ■

Polski Teatr „Studio” w Wilnie po roku zawodowej działalności

Rok temu decyzja o utworzeniu zawodowego teatru w Wilnie na bazie Polskiego Teatru „Studio” stała się rzeczywistością. To wydarzenie, które wywołało w Polakach na Litwie ogromną dumę i radość, ponieważ otworzyło przed nimi nowe możliwości dostępu do wysokiej kultury teatralnej.

Dzięki Teatrowi „Studio” można bliżej poznać nie tylko formułę teatralną, ale również istotne czynniki, które przez nią przemawiają — literaturę, sztukę, historię — niezbędne elementy przy pielęgnowaniu tożsamości narodowej. Polacy na Wileńszczyźnie mają więc nie tylko nieoceniony dostęp do polskiego słowa. Jest to coś znacznie więcej. Słowo jest oplecione formą piękną w czystej postaci.

Motto teatru, które przyjęło się na trwałe, brzmi: „Teatr musi grać”. Tak więc gra on dla swojej publiczności już od ponad pół wieku. Raczkować zaczął w latach 60. XX wieku. Wtedy to Janina Strużanowska zdecydowała, że trzeba działać. Przez lata, pomimo niewygodnych perturbacji politycznych, pomimo przeszkód, często przy niewystarczającym budżecie, braku kostiumów — grał. Skupiał w sobie ludzi, dla których polskość była ważna. Pielęgnował polską tra-

dycję, poezję, wystawiając niezapomniane sztuki na podstawie utworów dramatycznych, poetyckich, muzycznych. Do dzisiaj ciarki przechodzą, przy „Procesie sądowym” wg „Dziadów” A. Mickiewicza, nóżka podryguje przy spektaklu muzycznym „Na wileńskiej ulicy”, a usta ukradkiem układają się w uśmiech podczas „Tu mówi Szwejk”.

A wszystko to za sprawą osób, które od wielu lat pieczołowicie napędzają ten teatr — Dyrektora Edwarda Kiejzika oraz Kierowniczkę artystyczną Lili Kiejzik. Ich oddanie dla polskiej kultury od tylu lat jest fundamentem, na którym opiera się teatr. Spoglądając na działalność osób zaangażowanych w teatr, można stwierdzić, że nadanie mu rangi zawodowego, było jedynie formalnością. Świadczy o tym choćby liczba festiwali, za sprawą których na wileńskich deskach teatralnych widzowie mogli oglądać aktorów z całego świata. Najpopularniejsze, jak Międzynarodowy Festiwal Monospektakli MonoWschód czy Wileńskie Spotkania Sceny Polskiej, gromadziły trupy artystyczne: z Litwy, Polski, Ukrainy, Rosji, Niemiec, Austrii, Kanady, Węgier, Czech, USA i Australii. Innym wielce istotnym przedsięwzięciem było nawiązane współpracy z Tele-

wizją Polską, w szczególności z TVP Wilno i TVP Kultura. Owocem tego współdziałania były spektakle telewizyjne „Zapiski oficera Armii Czerwonej”, „Na wileńskiej ulicy”, „Powtórka z Czerwonego Kapturka”, „Odrodzeni Duchem”, „Wileńskie do siego roku!”, „Tu mówi Szwejk” i „Dom na granicy”. Dzięki temu, nawet podczas globalnej pandemii Covid-19 widzowie mieli dostęp do sztuki. Nikt inny nie podjął się takich przedsięwzięć, a nawet jeśli próbował, to nie na tak dużą skalę.

Teatr „Studio” nie tylko świetnie sobie radzi, ale z każdym rokiem ewoluuje, zdobywając nowe doświadczenia. Niemniej jednak, otrzymanie statusu zawodowego otworzyło wiele nowych ścieżek. Między innymi pojawiła się możliwość nawiązania współpracy z innymi teatrami zawodowymi, a co za tym idzie, nie tylko wymiana doświadczeń, ale też prezentowanie sztuk na najróżniejszych scenach teatralnych. Swoje ślady zostawili nawet w dalekim Chicago. A planów na kolejne przedsięwzięcia wciąż przybywa. Widzowie z niecierpliwością czekają na kolejne premiery. Polskość na Litwie nie zaginie, póki dba o nią „teatr Kiejzików”. I oby grał nam jak najdłużej!

Natalia Urbanowicz

Istotne było nawiązane współpracy teatru z Telewizją Polską. Wśród ciekawych przedsięwzięć wymienić można projekt wigilijny, który w końcu ub. roku Polski Teatr „Studio” zrealizował wspólnie z telewizją TVP 1 **Fot. Ričardas Grigas**

TVP WILNO	
7.00	Detektyw Literka
7.10	S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
7.35	Rusz się człowieku
7.45	Pięknie przyprawiONA
8.00	Info Wilno
8.15	Studio Wilno
8.40	Forum
9.35	S. „Sześć sióstr”
10.35	Kuchenne recepty
10.55	Gra słów
11.20	S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
11.50	Zakochaj się w Polsce
12.10	S. „Leśniczówka”
13.00	Info Wilno
13.05	Dobre historie
13.25	Tygiel
13.50	Giganci nauki – Wielkie epidemie
14.35	Tacy byliśmy
15.05	Słownik polsko@polski
15.35	Raport naukowy
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Klan”
16.45	S. „Barwy szczęścia”
17.10	Detektyw Literka
17.25	Przyjaciele Misia i Margolci
17.45	S. „Kres niewinności”
18.30	Nowe spojrzenie
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	„19.30”
20.55	„Pytanie dnia”
21.00	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.25	S. „Leśniczówka”
21.50	„Dzikie serca”
22.45	Muzeum Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie
23.00	Na sygnale
23.45	Info Wilno
00.05	Studio Wilno
00.25	Anna Dymna - spotkajmy się
00.50	„19.30”

LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30	Wiadomości
9.00	S. „Morderstwa na północy”
9.50	S. „Komisarz Rex”
10.40	S. „Cała Schnell”
11.30	S. „Sprawa dla dwojga”
12.30	Kto i dlaczego?
13.00	Lato na kopcu
14.00, 15.00, 16.00,	Wiadomości
14.20, 15.15	Dzień dobry Litwo
16.15	S. „Raj dla kobiet”
17.00	S. „Obietnica”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	(Nie)emigranci
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	Dynastie
22.30	Wiadomości rowerowe
23.00	S. „Osłepiające daszki”
00.00	S. „Komisarz Rex”
6.00	Filmy anim. „Płomień”
7.00	S. „Słodko razem”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
9.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Krwawe kwiaty”
12.00	Wiadomości
13.20	Pani chłopka
14.30	S. „Mam na imię Farah”
15.30	S. „Aromat miłości”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Będzie wszystkiego
21.00	S. „Potrzebuję miłości”
21.30	Wiadomości
22.30	„Druha Poprawka”
00.20	S. „FBI”

LRT PLUS	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Historie rzeczy
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Na tropach historii
8.30	7 dni Kowna
9.00	Dzień dobry Litwo
11.30	Białoruska Pogoń
12.00	STOP linia
13.00	Perspektywa
13.30	Spacer
14.00	Prognoza
14.30	Karol III. Rok koronacyjny” film dok.
15.20	S. dok. „Tematy wideo w Japonii”
15.30	S. „Z pamiętnika położnej”
16.30	Dzień dobry Litwo
18.30	Niezwykli ludzie.
19.00	Pole bitwy
19.30	„Karol III. Rok koronacyjny” film dok.
20.20	„Opowieści z Japonii”
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	„Mariupol 2 (z reprezentacją dźwięku)” film dok.
23.30	„Wyznania”
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
6.00	Seriale anim. „Pani Fazilet i jej córki”
7.45	S. „Pani Fazilet i jej córki”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Trójkąt miłosny”
11.00	S. „Cudowny umysł”
12.00	S. „Rodzina”
14.00	S. „Niezrównana miłość”
15.00	S. anim. „Simpsonowie”
16.00	TV3 wiadomości
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	„Pod prąd”
20.30	S. „Same żarty”

21.00	„TOP 3”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
22.30	„Skorumpowany” dramat
00.40	S. „Londyn mnie zabija ”
	
6.00	„Zasady mojej kuchni”
7.20	S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.25	S. „Oddział nr 44”
9.30	S. „Toptun”
10.30	S. „CSI. Miami”
11.30	S. „Świeża krew”
12.30	S. dok. „Mania chomikowania”
13.30	„Zasady mojej kuchni”
14.50	S. „Wojny glin. Charków”
15.55	S. „Toptun”
17.00	S. „Świeża krew”
18.00	S. „CSI. Miami”
19.00	S. „FBI”
20.00	„Ale numer!”
21.00	„Akt odwagi” dramat
23.15	„Pearl Harbor” dramat
	
5.30	Nowy dzień
6.30	S. dok. „Moja wojna. Afganistan”
7.30	Pół godziny z Valatką
8.00	Godzina TV Wolność
9.00	S. „Realna mistyka”
10.00	S. „Ślad”
11.00	S. „Raj”
12.00	Kod zdrowia
13.00	Nowy dzień
14.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00	Realna mistyka
16.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00	S. dok. „Rowy śmierci”
18.00	Reporter
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Życie w biznesie
19.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”

20.00	Reporter
20.18	Sport. Pogoda
20.20	S. „Realna mistyka”
21.25	S. „Raj”
22.30	Reporter
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Litwa na żywo
23.30	S. dok. „Rowy śmierci”
00.30	S. „Historia jednego przestępstwa”
	
5.30	S. „Bosch”
7.25	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Goldbergowie”
10.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00	S. „Żonaty i z dziećmi”
12.00	„Talenty Ameryki”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Bosch”
18.00	S. „Simpsonowie”
19.00	S. „Żonaty i z dziećmi”
20.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00	„Atomic Blonde” thriller
23.20	S. „Ratownicy”
00.20	S. „Zaginiony symbol”
	
6.00	S. „Skradzone życie”
7.00	S. „Nieśmiertelnik”
8.00	S. „Ślepa”
9.00	S. „Zakazany owoc”
10.00	S. „Major Crimes”
11.00	S. „Detektyw z wybrzeża”
12.00	S. „Zabójcze umysły”
13.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Partnerki”
15.00	S. „Anupamaa”
16.00	S. „Bądź ze mną”
17.00	S. „Gry losu”
18.00	S. „Ślepa”
19.00	S. „Doktor House”

20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Beck VII”
22.55 S. „Pacific Criminal”
01.05 S. „Spirala”

TVP 1

6.20 S. „Dziedzictwo”
7.10 S. „Złoty chłopak”
8.00 Transmisja Mszy Świętej
8.30 „Kościół z bliska”
9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”
9.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.50 „Śpiew miłości: małpa z apką” film dok.
15.00 S. „Złoty chłopak”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Audycje Komitetów Wyborczych”
18.55 S. „Klan”
19.25 S. „Leśniczówka”
20.00 „Jeden z dziesięciu”
20.30 „19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.18 „Reporterzy”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.10 „Wyszyński - zemsta czy przebaczenie” film fab.
23.50 „Marsylski łącznik” film fab.

TVP KULTURA

9.00 „Muzyczne poranki”
9.45 „Zaginione

Skarby” film anim.
10.05 S. „Ogniem i mieczem”
12.15 „Jasminum” film obycz.
14.20 „Albinosi w Afryce” film dok.
15.20 „Chińczyk na wynos” film dok.
17.05 S. „Nad Niemnem”
19.15 „Rock'n'rollowcy do wynajęcia” film dok.
21.00 „Trans – Atlantyck” spektakl
23.35 „ARAB BLUES” komedia

TVP POLONIA

7.00 Panorama
7.30 „Pożyteczni.pl”
8.00 „Polska śródziemnomorska”
8.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Stacja Innowacja”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.20 „Makłowicz w podróży”
13.50 S. „Z biegiem lat, z biegiem dni”
15.10 „Hala odlotów”
16.05 „Jak to działa”
16.35 „Zwierzaki Czytaki”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Audycje Komitetów Wyborczych”
19.05 Wielcy polscy wynalazcy w II Rzeczypospolitej
19.20 „Vito odkrywa Polskę”
19.50 „Nad Niemnem”
20.10 „Studio Lwów”
20.30 „19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Ojciec Mateusz”

23.10 „Profesor - o Leszku Kołakowskim” film dok.
00.10 „Teleexpress Extra”
00.30 „Panorama”

TVP HISTORIA

7.00 „Był taki dzień”
7.02 „Marzyciele”
7.25 „Działo się w Krakowie”
7.30 „Szerokie tory”
7.55 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów”
8.40 „Okrasa łamie przepisy”
9.05 „Lena na Bałkanach”
9.30 „Sensacje XX wieku”
10.10 „Polski As Wywiadu - mjr Jan Henryk Żychon”
10.40 S. dok. „Perły Bałtyku”
11.05 S. dok. „Dzika Polska”
11.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
11.55 „Było, nie minęło”
12.20 „Marzyciele”
12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki”
13.10 Był taki dzień
13.15 S. „W labiryncie”
13.40 „Świadkowie nieznanych historii”
14.10 S. dok. „Aerial profiles”
15.05 „Delegat - Jan Piekalkiewicz” film dok.
16.15 „Był taki dzień”
16.20 „Kuchnia dwudziestolecia”
16.45 „Giganci historii”
17.30 „Encyklopedia II wojny światowej”
18.00 S. dok. „Perły Bałtyku”
18.20 „Było, nie minęło”
18.45 „Polacy na ratunek Żydom”
19.00 S. „Tajemnica

twierdzy szyfrów”
19.45 „W kotle historii”
20.10 „Ekspertyza - Profil seryjnego zabójcy”
20.35 „Notacje - Stanisław Radwan. Przedmiot muzyczny”
20.50 „Historia w postaciach zapisana”
22.30 „Telewizja - Historia telewizji. Dżungla”
23.40 „Czarna Wołga”

TRWA

6.00 Więzy krwi
7.05 Republika Pawłowska
7.35 Filmowe Życiorysy PL
8.45 Mateczniki Polskości
8.55 Poczet Wielkich Polaków
9.00 Informacje dnia
9.15 Polski Punkt Widzenia
9.35 Pradawne
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.30 Słowo życia
10.35 Święty na każdy dzień
10.40 Mocarz pokory
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.05 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Marianie w Kazachstanie
13.35 Misjonarz
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Brygada Świętokrzyska
16.00 Sybiraczka
16.50 Ma się rozumieć

17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
17.55 Fatima - miejsce wybrane przez Maryję
18.10 Prosto o gospodarce
18.30 Zostań Żołnierzem RP
18.45 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy maluch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Ulmowie. Błogosławiona Rodzina
00.15 Uwięziony Prymas

Discovery CHANNEL

7.00 Fani czterech kótek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
10.30 Skarby z szopy
12.00 Ocalić dom
14.00 Wiejski dom w wielkim stylu
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
00.00 Złoto Ameryki

TVP WILNO	
7.00 Zwierzaki Czytaki	
7.10 Figu Migu	
7.20 S. anim. „Agatka”	
7.35 Moda na rodzinę	
8.00 Info Wilno	
8.20 Studio Wilno	
8.35 Woronicza 17	
9.35 S. „Sześć siostr”	
10.30 W kotle historii	
10.55 Gra słów. Krzyżówka	
11.20 Zwierzaki Czytaki	
11.35 S. anim. „Agatka”	
11.45 Dobre historie	
12.10 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
12.35 S. „Leśniczówka”	
13.00 Info Wilno	
13.05 Było, nie minęło	
13.30 Nad Niemnem	
13.45 Va Banque	
14.35 To jest grane	
15.05 Słownik polsko@polski	
15.30 Jak to działa	
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego	
16.20 S. „Klan”	
16.45 S. „Barwy szczęścia”	
17.10 Figu Migu	
17.20 Zwierzaki Czytaki	
17.40 Sława i chwała	
18.35 Tygiel	
19.00 Info Wilno	
19.15 Studio Wilno	
19.35 Panorama litewska	
19.40 S. „M jak miłość”	
20.30 „19.30”	
20.55 „Pytanie dnia”	
21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
21.25 S. „Leśniczówka”	
21.50 Szansa na sukces	
22.45 „Trędowata” tajemnice filmowego planu	
23.00 S. „Na sygnale”	
23.45 Info Wilno	
00.05 Studio Wilno	
00.25 Pozyteczni.pl	
LRT TV	
6.00 Hymn Republiki	

Litewskiej	
6.02 Dzień dobry Litwo	
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	
8.30 Wiadomości	
9.00 S. „Morderstwa na północy”	
9.50 S. „Komisarz Rex”	
10.40 S. „Cała Schnell”	
11.30 S. „Sprawa dla dwojga”	
12.20 S. dok. „Tematy wideo w Japonii”	
12.30 Kto i dlaczego?	
13.00 Lato na kopcu	
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości	
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo	
16.15 S. „Raj dla kobiet”	
17.00 S. „Obietnica”	
18.00 Kto i dlaczego?	
18.30 Ważna godzina	
19.30 Więc gdzie dalej?	
20.30 Panorama	
21.00 Temat dnia	
21.30 Litwa przemawia	
22.30 Wiadomości Rowerowe	
23.00 S. „Oślepiające daszki”	
00.00 S. „Komisarz Rex”	
	
6.00 Filmy anim.	
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”	
7.00 S. „Płomień”	
8.00 S. „Śladko razem”	
9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”	
10.00 S. „Krwawe kwiaty”	
12.00 Wiadomości	
13.20 Pani chłopka	
14.30 S. „Mam na imię Farah”	
15.30 S. „Aromat miłości”	
16.30 Dobry wieczór, Litwo	
18.30 Wiadomości	
19.30 KK2	
20.00 Szeszkinie 20	
21.00 S. „Potrzebuję miłości”	
21.30 Wiadomości	
22.30 „An Imperfect Murder” thriller	
00.00 S. „FBI”	
TV LRT PLUS	

6.00 Hymn Republiki Litewskiej	
6.05 (Nie)emigranci	
7.00 Kto i dlaczego?	
7.30 Dzieci tysiąclecia Litwy	
8.30 Wiara i życie	
9.00 Dzień dobry, Litwa	
11.30 Jesteśmy Ukraińcami	
12.00 Litwin w sercu	
13.00 Gen ciekawości	
13.30 Euromaxx	
14.00 To jest kino.	
14.30 „Karol III. Rok koronacyjny” film dok.	
15.20 „Opowieści z Japonii”	
15.30 S. „Z pamiętnika położnej”	
16.30 Dzień dobry, Litwo	
18.30 „Babciu, naucz mnie”	
19.00 „Dalej od miasta”	
19.30 „Cyfrowi wojownicy. Kobiety zmieniające świat” film dok.	
20.30 Panoama	
21.00 Temat dnia	
21.30 Koncert	
23.50 Wilno nizapominalne	
00.00 Wiadomości DW (ros.)	
00.15 Dziś na świecie (ros.)	
	
6.00 Seriale anim.	
7.45 S. „Pani Fazilet i jej córki”	
8.55 S. „W wirze miłości”	
10.00 S. „Trójkąt miłosny”	
11.00 S. „Cudowny umysł”	
12.00 S. „Rodzina”	
14.00 S. „Niezrównana miłość”	
15.00 S. anim. „Simpsonowie”	
16.00 TV3 wiadomości	
16.30 TV Pomoc	
18.30 TV3 wiadomości	
19.30 „Pod prąd”	
20.30 S. „Same żarty”	
21.00 „TOP 3”	
21.30 Wieczorne wiadomości TV3	

22.30 „Arbitraż” dramat	
00.45 S. „Londyn mnie zabija”	
	
6.00 „Zasady mojej kuchni”	
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”	
8.25 S. „Oddział nr 44”	
9.30 S. „Toptun”	
10.30 „Wezwanie”	
11.30 S. „Świeża krew”	
12.30 S. dok. „Mania chomikowania”	
13.30 „Zasady mojej kuchni”	
14.50 S. „Wojny glin. Charków”	
15.55 S. „Toptun”	
17.00 S. „Świeża krew”	
18.00 „Ale numer!”	
18.30 Mistrzostwa LKL „7bet-Lietkabelis” – „Žalgiris”	
21.00 „21 mostów” thriller	
23.05 „Akt odwagi” dramat	
	
5.30 Nowy dzień	
6.30 S. dok. „Moja wojna. Afganistan”	
7.30 W cieniu mężczyzn	
8.00 S. dok. „Rowy śmierci”	
9.00 S. „Realna mistyka”	
10.00 S. „Ślad”	
11.00 S. „Raj”	
12.00 W świecie koszykówki	
12.30 Pytanko	
13.00 Nowy dzień	
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”	
15.00 Realna mistyka	
16.00 Reporter	
16.20 Sport. Pogoda	
16.30 Litwa na żywo	
17.00 Redakcja. V. Landsbergis	
18.00 Reporter	
18.20 Sport. Pogoda	
18.30 Cel podróży	
19.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”	

20.00 Reporter	
20.18 Sport. Pogoda	
20.20 S. „Realna mistyka”	
21.25 S. „Raj”	
22.30 Reporter	
22.50 Sport. Pogoda	
23.00 Litwa na żywo	
23.30 Redakcja. V. Landsbergis	
00.30 S. „Historia jednego przestępstwa”	
	
5.50 S. „Bosch”	
7.25 S. „Cobra 11”	
8.30 „Magazynowe wojny”	
9.00 „Na jednym końcu haczyk”	
9.30 S. „Goldbergowie”	
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”	
11.00 S. „Żonaty i z dziećmi”	
12.00 „Talenty Ameryki”	
13.00 „Gwiazdy lombardu”	
14.00 S. „Cobra 11”	
15.00 S. „CSI. NY”	
16.00 S. „Bosch”	
18.00 S. „Simpsonowie”	
19.00 S. „Żonaty i z dziećmi”	
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”	
21.00 „Dzień, w którym zatrzymała się Ziemia” dramat	
23.10 „W 80 dni dookoła świata” komedia	
	
6.00 S. „Skradzione życie”	
7.00 S. „Nieśmiertelnik”	
8.00 S. „Ślepa”	
9.00 S. „Zakazany owoc”	
10.00 S. „Major Crimes”	
11.00 S. „Detektyw z wybrzeża”	
12.00 S. „Zabójcze umysły”	
13.00 S. „Prawo i porządek”	
14.00 S. „Partnerki”	
15.00 S. „Anupamaa”	

16.00 S. „Bądź ze mną”
 17.00 S. „Gry losu”
 18.00 S. „Ślepa”
 19.00 S. „Doktor House”
 20.00 S. „Prawo i porządek”
 21.00 S. „Beck VII”
 00.50 S. „Spirala”

6.20 S. „Dziedzictwo”
 7.05 S. „Złoty chłopak”
 8.00 Transmisja Mszy Świętej
 8.30 „Zrujnowani odbudowani”
 9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”
 9.50 S. „Ranczo”
 10.45 S. „Komisarz Alex”
 11.45 S. „Ojciec Mateusz”
 12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 13.10 „Agrobiznes”
 13.35 „Rok w ogrodzie Extra”
 13.50 „Portugalia - wybrzeże bocianów” film dok.
 15.00 S. „Złoty chłopak”
 15.55 „Jaka to melodia?”
 16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
 17.05 S. „Dziedzictwo”
 18.20 „Audycje Komitetów Wyborczych”
 18.55 S. „Klan”
 19.25 S. „Leśniczówka”
 20.00 „Jeden z dziesięciu”
 20.30 „19.30”
 20.55 „Pytanie dnia”
 21.18 „Reporterzy”
 21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 22.10 „Zapach kobiety” dramat
 00.50 „Szalone przygody Louisa de Funesa”
 9.00 „Muzyczne

poranki”
 9.35 „Zaginione - odnalezione”
 10.05 S. „Nad Niemnem”
 12.15 „Chińczyk na wynos” film obycz.
 14.00 „Rock'n'rollowcy do wynajęcia” film dok.
 15.40 „Mała księżniczka” film fab.
 17.30 S. „Nad Niemnem”
 19.50 Którędy po sztuce
 20.05 „Żalanasz - pusty brzeg” film dok.
 21.00 „Pamiętki Claire Darling”
 22.45 S. „Profesor T”
 23.45 „Jazz.pl”

7.00 Panorama
 7.30 „Jak żyje las...”
 8.00 „Okrasa łamie przepisy”
 8.30 „Pytanie na śniadanie”
 12.10 „Studio Lwów”
 12.30 S. „Barwy szczęścia”
 13.00 „Gość Poranka”
 13.25 „Operacja zdrowie” magazyn medyczny
 13.50 S. „Ojciec Mateusz”
 15.35 „Profesor - o Leszku Kołakowskim” film dok.
 16.40 S. anim. „Animowanki”
 17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 17.30 S. „Barwy szczęścia”
 18.00 Teleexpress
 18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
 18.50 „Audycje Komitetów Wyborczych”
 19.05 „Rzecz Polska”
 19.20 „Ludzie z dobrego towarzystwa”

19.50 „Kierunek Zachód”
 20.10 „Magazyn z Wysp”
 20.30 „19.30”
 20.55 Pytanie dnia
 21.25 S. „O mnie się nie martw”
 23.15 „Ostatnia msza w kościele Wszystkich Świętych” film dok.
 00.30 „Panorama”

7.00 „Był taki dzień”
 7.02 „Marzyciele”
 7.30 „Szerokie tory”
 7.55 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów”
 8.40 „Okrasa łamie przepisy”
 9.05 „Lena na Bałkanach”
 9.30 „Było, nie minęło”
 9.50 „Sensacje XX wieku”
 10.35 S. dok. „Perły Bałtyku”
 10.55 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
 11.05 „Dzika Polska”
 11.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 11.55 „Było, nie minęło”
 12.20 „Marzyciele”
 12.40 „Był taki dzień”
 12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki”
 13.15 „W labiryncie”
 13.40 „Był taki dzień”
 13.45 „Polska z bocznej drogi”
 13.55 „Delegat - Jan Piekalkiewicz” film dok.
 14.55 S. dok. „roniki miasta”
 15.50 „Wojownicy czasu”
 16.20 „Kuchnia dwudziestolecia”
 16.45 „Giganci historii”
 17.30 „Encyklopedia II wojny światowej”
 18.00 „Polska z bocznej drogi”
 18.05 „Giganci nauki”

18.15 „Perły Bałtyku”
 18.40 „Zamki kresowe Rzeczypospolitej”
 19.00 S. „Tajemnica twierdzy szyfrów”
 19.45 „Polacy na ratunek Żydom”
 20.00 „W kotle historii”
 20.25 „Eksperyta”
 20.50 „Harcierz nr 1. Rzec o Andrzeju Małkowskim” film dok.
 21.45 „Tajemnice ekonomii Kopernika”
 22.45 „Związek Polaków w Niemczech - Polska matką naszą” film dok.
 23.40 „Czarna Wołga”

6.00 Prosto o gospodarce
 6.20 Jestem mamą
 6.35 Odpowiedzialni za Kościół
 7.00 Więźniarki
 8.30 Święty na każdy dzień
 8.35 Zdrowie z Bożej Apteki
 8.55 Poczet Wielkich Polaków
 9.00 Informacje dnia
 9.15 Polski Punkt Widzenia
 9.35 Każdy maluch to potrafi
 9.50 Słowo życia
 10.00 Tak Go pamiętam
 10.20 Mateczniki Polskości
 10.30 Sanktuaria polskie
 10.50 Święty na każdy dzień
 11.00 Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu
 11.50 Muzyczne chwile
 12.00 Zanim stąd odejdę
 12.25 Jestem mamą
 12.40 Prosto o gospodarce
 13.00 Anioł Pański
 13.03 Informacje dnia

13.20 Bawer - Moja Walka
 14.30 Msza święta z Jasnej Góry
 15.20 Muzyczne chwile
 15.35 Puszcza Białowieska - leśny cmentarz
 16.00 Mistyczne serce Lasu Wiedeńskiego. Opactwo Heiligenkreuz
 16.50 Ma się rozumieć
 17.00 Informacje dnia
 17.10 Na zdrowie
 17.30 20 czerwca 1941 roku
 18.00 Po stronie prawdy
 18.50 Muzyczne chwile
 18.55 Poczet Wielkich Polaków
 19.00 Anioł Pański
 19.05 Informacje dnia
 19.15 Rozmowy niedokończone
 20.25 Święty na każdy dzień
 20.30 Opowieści z Księgi Cnot
 21.00 Informacje dnia
 21.20 Różaniec
 21.50 Myśląc Ojczyzna
 22.00 Apel Jasnogórski
 22.20 Informacje dnia
 22.40 Polski Punkt Widzenia
 23.00 Wyrwani z ulicy
 23.45 Z Benedyktem XVI rok po roku
 00:05 Szlak Miłosierdzia

7.00 Fani czterech kótek
 9.00 Jak to jest zrobione?
 10.00 Łowcy klasyków
 10.30 Skarby z szopy
 12.00 Łowcy staroci
 18.00 Fani czterech kótek
 19.00 Jak to jest zrobione?
 20.00 Łowcy staroci: renowacje
 21.00 Łowcy klasyków
 23.00 Fani czterech kótek
 00.00 Nagi instynkt przetrwania

Maciej Bytelski, „Pałac w Jaszunach”

Piknik Rodzinny u Balińskich

02.06.2024 godz. 14.00

W programie:

- Spektakl uliczny **CYRKOWE KOLORY**
Lwowskiego Teatru „VUALA” (Ukraina)
- KINO SFERYCZNE „Starzec i Zoja - Misja światła”
- Warsztaty OD KALIGRAFII DO „GRAFFITI”
i UCHWYCONE ŚWIATŁO - CHEMIA I FOTOGRAFIA
- Eksperymenty fizyczne i chemiczne
MISJA KOSMICZNA i MISJA TYTAN
- Stoiska Biura Zdrowia Publicznego w Solecznikach
i Ratowniczej Straży Pożarnej w Solecznikach
- Warsztaty pieczenia tłuczeńców (pierników) jaszunskich
- Drewniane gry planszowe i plenerowe
- Warsztaty robienia emblematu z wizerunkiem Pałacu w Jaszunach
- Skręcanie balonów i malowanie twarzy
- Dmuchańce i PIANA PARTY

**WSTĘP
WOLNY!**

Adres: ul. J. Sniadeckio 2, Jaszuny

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

USŁUGI

Muruję piec, piecyki. Remontuję stare. Niedrogo. Tel. +370 683 95 373

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi. Tel. +370 645 444 47

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajobrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno, tel. +370 684 30 018

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona. Tel. 8 600 18 083 (Leon)

Kobieta poszukuje pracy. Ma prawo jazdy kategorii B. Proponować różne warianty. Tel.: +370 614 34 020 Beata

Zatrudnimy ślusarza (mechanika)

- wynagrodzenie od 800 euro
- miejsce pracy: Wilno, Birbynių g. 4A
- obowiązki: remont samochodów

Informacja:

+370 685 040 80

info@klion.lt

new MEN
Style®

Wypożyczanie i sprzedaż garniturów męskich

Kalvarijų 140A, Vilnius
tel. 8 645 10 020
e.l.p.: info@newmen.lt

www.newmen.lt

CENTRUM KULTURY W RUDOMINIE ZAPRASZA NA ŚWIĘTO RODZINY I SPORTU!

1 CZERWCA O GODZ. 12:00

PRZYBYŁYCH NA ŚWIĘTO BĘDĄ CZEKAŁY ZAGRODY ŚWIĄTECZNE ORAZ ZAWODY W RÓŻNYCH DYSCYPLINACH SPORTOWYCH:

- RODZINNY TOR PRZESZKÓD SPORTOWYCH • RZUTY DO KOSZA Z LINII KARNEJ • SIŁOWANIE NA RĘKĘ • KONKURS PRZECIĄGANIA LINY • KONKURS W WYCISKANIU SZTANGI LEŻĄC
- SKOKI PRZEZ SKAKANKĘ • SZTAFETA RODZINNA • TURNIEJ WARCABÓW • KRAINA BALONÓW
- RODZINNA SKRZYNIA Z RĘKODZIEŁEM • SALON TATUAŻU BROKATOWEGO • KUCHNIA RODZINNA • LABORATORIUM KOLORÓW TĘCZY • WIELE INNYCH NIESPODZIANEK!

RUDAMINOS PARKE
VILNIAUS G. 2, RUDAMINA

Pijany koczkodan biegł po ulicy

W rosyjskim Komsomolsku nad Amurem trzymany w mieszkaniu koczkodan napił się alkoholu i wydo-
stał na ulicę. Właściciele koczkodana
zapracowali w ubiegłą sobotę pochwa-
lić się swoim pupilem o imieniu
Garik przed gośćmi podczas zakra-
pianej imprezy i wypuścili go z klatki.
Sytuacja wymknęła się spod kontroli:
małpa chwyciła butelkę whisky
stojącą na stole i wypila kilka łyków.
Wybiegła na ulicę. Najpierw rozra-
biała, skacząc po dachach budynków
i chwytając rośliny doniczkowe przez
otwarte okna, a potem zaczęła atako-
wać ludzi, którzy się do niej zbliżyli.
Fot. Freepik.com

Nie żyje najstłynniejszy pies na świecie

Jej wizerunek kojarzy na pewno
większość internautów. Nie żyje
Kabosu — suka rasy shiba inu, której
wizerunek zainspirował popularne
memy znane pod nazwą „pieseł”.
„Odeszła spokojnie, jakby zasnęła,
gdy ją głaskałam” — napisała właścici-
cielka psa Atsuko Sato. Podziękowała
fanom czworonoga. Sato przygarnęła
Kabosu ze schroniska jako szczeni-
aka. „Myślę, że była najszczęśliwszym
psem na świecie. A ja byłam naj-
szczęśliwszą właścicielką” — dodała
62-letnia Sato.
Kabosu stała się jednym z najbar-
dziej rozpoznawalnych zwierząt
w internecie. Jej zdjęcie z 2010 r., na
którym pozuje z założonymi łapami
i pytającym wyrazem pyszczka, roz-
przestrzeniło się na takich portala-
ch jak Reddit, Tumblr czy 4Chan.
Mem przedstawia Kabosu otoczoną
kolorowymi tekstami pisanymi przy
użyciu fontu Comic Sans, wśród któ-
rych często pojawia się słowo „wow”.
W 2013 r. mem ze słynnym shiba inu
stał się także znakiem graficznym
kryptowaluty Dogecoin.

Najmłodszy na świecie malarz: nie ma 2 lat

Ace-Liam Nana Sam Ankrah z Gha-
ny trafił do Księgi Rekordów Guin-
nessa, gdy miał dokładnie rok i 152
dni. Matka chłopca, Chantelle, jest
malarką. W czasie prac nad kolej-
nym obrazem postanowiła znaleźć
zajęcie dla małego synka. Położyła
na podłodze nienaciągnięte płótna
i rozłożyła obok farby. Skończyło się
tak, że rozbryzgał farbę na całym
płótnie. „Nazwałam ten obraz »Czoł-
ganie się«. Było jasne, że sprawia mu
to wiele radości” — mówi kobieta.
Do tej pory chłopczyk namalował 20
obrazów. 10 z nich trafiło na wysta-
wę w Muzeum Nauki i Technologii
w Ghanie. Prawie wszystkie zosta-
ły kupione.
Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Pomimo weekendowych upałów w Wilnie nie zabrakło imprez kulturalnych Fot. Josvydoas Elinskas, ELTA